

РОЙОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України

№ 156 (906) ♦ Серeda, 17 серпня 1994 року ♦ Ціна договірна

ВЕРСІЯ КОНВЕРСІЇ

Чим здивуєш оце юне обдарування? А ось Клуб торгових лідерів, що об'єднує підприємців 120 країн, здивований. Настільки, що нагородив Верхньодніпровський гірничо-металургійний комбінат призом «За технічність і якість». Та колектив це не втішає: продукції нагромадилося на рік наперед. Чому? Про це та інші проблеми конверсії в матеріалі «Приз-сюрприз, а діло — вниз» на 6-й стор.

Абзац з листа

Сильний не той, кого боються. А кого не боються, на того не націлюють ракети і не планують з ним війни. Сила народу — не в зброї, а в його добробуті. То, може, краще витрачати кошти не на озброєння, а на виготовлення товарів, які сьогодні такі необхідні Україні...

Борис ВАСИЛЬСЬ.
Севастополь.

11 трильйонів карбованців — ось сума, в яку оцінюється готова продукція на складах підприємств Міністерства машинобудування, військово-промислового комплексу і конверсії за даними на 1 липня нинішнього року. Спад виробництва у порівнянні з таким самим періодом минулого року досяг 48 відсотків.

ДЕЛЕГАЦІЯ РОСІЙСЬКОГО «ГАЗПРОМУ» В УКРАЇНІ

Учора в Україну прибула делегація російського акціонерного товариства «Газпром» на чолі з головою правління Ремом Вахревим. Заплановано його зустріч з Президентом України Леонідом Кучмою, першим заступником Голови Верховної Ради Олександром Ткаченком, Прем'єр-міністром Віталієм Масолом.

Сьогодні відбудуться переговори російської делегації з керівниками

українського Державного комітету з нафти і газу (Держкомнафтогазу).

Як повідомляє «Інтерфакс-Україна», у переговорах візьмуть участь віцепрем'єр України Анатолій Дюба, голова Держкомнафтогазу Михайло Ковалюк, міністр фінансів Петро Германчук. Очікують, що в результаті переговорів буде підписано протокол про поглиблення заборгованості АТ «Газпром» за 1993 та 7 місяців 1994 року.

Російська сторона має намір також обговорити хід виконання рішень з будівництва та купівлі житла для робітників «Газпрому», котрі працюють на Крайній Півночі. У ході українсько-російських переговорів, що відбулися 3—4 червня в Києві, було затверджено графік виплат, за яким протягом червня—серпня 1994 року Україна має сплатити РАО «Газпром» в разуюнок погашення заборгованості за поставле-

ний українським споживачам газ 500 мільйонів доларів США грошовою масою, а також 500 млрд. рублів товарами та послугами.

На 1 червня 1994 року загальна заборгованість України за російський газ становила 1065 млн. доларів. Росія поставляє Україні газ за ціною 50 доларів за 1000 кубометрів за світової ціни — близько 80 доларів.

Флот один. А доля?

Як стало відомо з джерел, близьких до штабу Чорноморського флоту, у понеділок відбулася телефонна розмова Президента України Леоніда Кучми з командуючим Чорноморським флотом адміралом Едуардом Балтіним. Обговорено проблеми, які необхідно вирішити на наступній зустрічі Президентів України і Росії щодо подальшої долі флоту, місць його базування в Криму і т.п.

Наступ на... кризу

15 серпня цього року перший заступник Голови Верховної Ради України Олександр Ткаченко провів робочу нараду з питань виконання постанови Верховної Ради «Про подолання кризового стану в агропромисловому комплексі». Увагу учасників розмови було зосереджено насамперед на задоволенні потреб села в пально-мастильних матеріалах на період збирання пізніх сільськогосподарських культур, у мінеральних добривах та засобах захисту рослин під урожай наступного року. Розглянуто також проблему закупівлі у господарств війни. Підкреслювалося, що складнощі в цьому по суті штучно створено фінансово-кредитними органами.

По заслуханні питань дано доручення відповідним урядовим структурам.

Радяться, може й зарядять

Міністр Кабінету Міністрів України Валерій Пустовойтенко провів нараду керівників структурних підрозділів урядового апарату.

Міністром поставлене завдання прискорити виконання доручень Президента України щодо підготовки проектів указів і розпоряджень, спрямованих на активізацію економічних реформ.

Докладно розглянуто стан організації підготовки проектів рішень [Президента і Кабінету Міністрів з питань приватизації, а також розвитку взаємовідносин України з державами — членами СНД].

Натовський адмірал відвідає Київ

У другій половині дня 17 серпня до Києва прибуває з офіційним візитом Головнокомандувачий об'єднаними Збройними Силами НАТО в Атлантиці адмірал Пол Д. Мілдер. Тут він зустріне керівників оборони України, буде проведено брифінг. Візит адмірала Пола Д. Мілдера в Україну завершиться 19 серпня.

Про скасування «літнього» часу

Державна комісія єдиного часу та еталонних частот України повідомляє, що відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 20 березня 1992 року № 139 на всій території України у неділю 25 вересня 1994 року о 3 (третій) годині за київським часом скасовується для «літнього» часу переведення годинної стрілки на 1 (одну) годину назад.

Укрінформ.

Указ Президента України

Питання Організаційного комітету з підготовки та проведення заходів, присвячених 50-річчю визволення України від фашистських загарбників

На зміну Указу Президента України від 22 березня 1993 року № 92 «Про всенародне відзначення 50-річчя визволення України від фашистських загарбників» постановляю:

1. Затвердити Кураса Івана Федоровича — Віце-прем'єр-міністра України — головою Організаційного комітету з підготовки та проведення заходів, присвячених 50-річчю визволення України від фашистських загарбників, увівшиши в дію цих обов'язків М.Жулинського.
2. Кабінету Міністрів України подати у встановлений строк пропозиції щодо персонального складу організаційного комітету з підготовки та проведення заходів, присвячених 50-річчю визволення України від фашистських загарбників.

Президент України
Л. КУЧАМА.

м.Київ, 15 серпня 1994 року.

Указ Президента України

Про радника Президента України з питань макроекономіки

Призначити Гальчинського Анатолія Степановича радником Президента України з питань макроекономіки.

Президент України
Л. КУЧАМА.

м.Київ, 15 серпня 1994 року.

У комісіях Верховної Ради України

За підсумками аналізу численних звертань і листів Комісії з питань Чорнобильської катастрофи розпочала працювання нормативних актів, що сприяли б посиленню соціально-економічної напруги серед жителів радіаційно забруднених регіонів. Адже через поглиблення кризи в економіці зупинено будівництво житла, ряду шкіл, дошкільних і медичних закладів за програмою відселення потерпілих внаслідок аварії на ЧАЕС. Навіть із споруджених 400 садко людей мусять повертатися до старих осель, оскільки нові не забезпечені газом, водою та електроенергією. Другий не менш важливий напрям роботи депутатів — створення правових основ реалізації програм захисту України від наслідків харчування вищої їжі. Ці питання в першочерговому порядку готуються на розгляд осінньої сесії Верховної Ради.

Робоча група Комісії з питань соціальної політики та праці узагальнила пропозиції щодо ряду змін і доповнень до чинного Закону про статус ветеранів війни, гарантування їх соціального захисту. Такі зміни зумовлені насамперед необхідністю уникнути ризиків зарахування окремих положень закону. Напрацьовані матеріали нині аналізують фахівці та експерти.

Над питанням законпроектів посилено працює Комісія з питань оборони і державної безпеки. Один з них — щодо правового режиму воєнного стану — пропонується на пленарний розгляд у вересні, другий — щодо військової міліції — у складі Збройних Сил України — в листопаді. На грудень передбачається підготувати до сесійного розгляду проекти законів про статус ветеранів військової служби, про дослідження і використання космосу, використання ракет-носіїв і космічних апаратів з комерційною метою. Водночас аналізуються пропозиції стосовно змін і доповнень до низки вже чинних законів, зокрема з питань оборони, державної безпеки, Національної гвардії, військово-промислового комплексу, соціального захисту військовослужбовців.

Прес-центр Верховної Ради України.

Життя Рад

Утевнена перемога Олександра Андрійовича на виборах не стала несподіванкою для мешканців обласного центру. Майже 10 років він очолював Сумське орендне підприємство теплових мереж — найстабільнішу ділянку міського господарства. Суми — одне з перших міст України яке, попри складнощі, що їх переживав державою, минулої зими не мало серйозних перебоїв у постачанні тепла і гарячої води. Підприємство першим у колишньому союзному міністерстві енергетики виділилося у самостійну структуру. Саме на цій посаді нинішній мер зарекомендував себе, як прогресивний і далекоглядний керівник. Йому 44 роки. Має дві вищі освіти — технічну й економічну. Позапартиійний.

— Олександр Миколайовичу, Ви очолюєте міську Раду не в кращі часи. За останні роки Суми втратили славу міста троянд і фонтанів. Брудні вулиці, розбиті дороги, скорочені обсяги житлового будівництва... Як ваші відчуття, відчуття людини, котра щойно прийняла відповідальність керівника посади з низкою складних проблем у спадщині?

— Оскільки я був депутатом Компартійської районної Ради Сумщини, то, звичайно ж, знав про негаради в міському господарстві. Це результат не тільки загальних для держави проблем, а й наслідки значною мірою незадовільної організаторської роботи депутатського корпусу і міськвиконкому, відсутності чіткого контролю за найважливішими сферами життєдіяльності міста. Окремі ділянки роботи взагалі залишилися поза увагою міської влади. Узяти хоча б приватизацію державного і комунального майна. Процес набирає масштаби, але надходження коштів до місцевого бюджету від приватизаційної діяльності мізерні. Це джерело доходів чомусь випадало з поля зору Ради.

Ми не будемо дискусійним клубом

Тож починати передусім з чіткого розподілу між службами апарату. Професіоналізм, персональна відповідальність, ініціатива депутатів і структур управління — ось що має забезпечити успішну діяльність міської Ради.

— Ви згадали про бюджет. Навпевно, як і повсюдно, з коштами в обласному центрі сутожого?

З перебічених на рік 377 мільярдів карбованців, місто вже витратило 304 мільярди. І це тоді, коли попередню найбільшій капітаलोємні заходи. Аж на неабияк, зокрема, підготувати тепломережі до зими, відремонтувати майже третину машин тролейбусного парку, впорядкувати дороги, покращити умови роботи медичних, освітніх, культурних закладів.

Основну частину надходжень до місцевого бюджету забезпечують підприємства. Настав час будувати стосунки з ними на нових, взаємовигідних засадах. Ближчим часом проведемо на про тему розширене засідання міськвиконкому з участю керівників підприємств. Одним із пунктів моєї передвиборної програми передбачено створення комунального банку як фінансового механізму управління господарством обласного центру. Тим самим ми забезпечимо фінансування міських програм, ефективне використання податків і зборів. Добьомося більшої частки відряджень до міського бюджету за рахунок справедливого розподілу податків, надходжень між міським, обласним і республіканським бюджетами.

— Новобрана Рада досить специфічна: її основу складають представники інтелігенції. Як у цьому зв'язку ви оцінюєте можливості Ради у розв'язанні господарських проблем міста?

— Справді, більшість депутатів — це директори шкіл, викладачі, лікарі. Але керівники освітніх закладів — це не тільки педагоги, вони ще й господарники. Тож, думаю, з директорською фракцією Ради ми швидко порозуміємося. А представництво вчителів і лікарів, сподіваюся, сприятиме закладжен-

ній роботі, передусім, комісії молодіжної та з охорони здоров'я. Дешо ускладнить роботу відсутність серед депутатів юристів, працівників комунального господарства, будівельників. Наближчим часом організуємо навчання депутатського корпусу, ознайомимося з законодавством, у тому числі з Законом про місце самоврядування, який прийнятий Верховною Радою у першому читанні.

— Раді минуло скажання у народі іронічно назвали «дискусійним клубом». Як ви вважаєте, що необхідно зробити, аби Рада стала більш діловою?

— Попередня Рада не могла бути іншою. По-перше, значний чисельний склад (близько 200 чоловік), по-друге, партійне різноманіття, по-третє, і це головне, — безвідповідальність. Працювало аж 15 постійних комісій, а де результат? У новій Раді 35 депутатів. Цього разу народної підтримки не отримав жоден прибічник дешевого попугаю і соціальної демагогії. Головними критеріями в діяльності депутатів виконують мають стати ділянки конкретних справ. На перший сходи вліч скоротили кількість постійних комісій, а зараз працюємо над тим, як максимально правильно, враховуючи можливості депутатів, розставити їх на окремих ділянках роботи.

— Перша сесія новообраної міської Ради була незвичайно коротка. Навіть організаційні питання не всі були вирішені. Чим це пояснити?

— Передусім — відсутність правової визначеності місцевих органів самоврядування. Напередодні останнього прийняття Верховною Радою відповідного закону хотів би зазначити, що ті суттєві зміни, які недавно внесені народними депутатами до закону, обмежують свободу дії керівників місцевих органів влади, підпорядковують їх по вертикалі Верховній Раді і Кабінету міністрів. Виходить, замість розвитку демократії знову повертаємося до адміністративної. Як же тоді бути з тим же бюджетом? Закон передбачає його формування за принципом «знизу-вгору». А насправді бюджет обласного центру спускають з Києва. Підготується з таким механізмом голова Р. ді категорично не може, адже для потреб міста не залишається майже нічого.

Інтер'ю взяла
Валентина МІРОШНИК.

Крадіжки меншими порціями, але частіше

Селянин знову спантеличений. Торік тремтів жити — недосипав, ходив з клумком у поле красти пшеницю, бо ж думав, що так не дадуть. А як ні, тому, що трудився, зерно видали вдосталь, як ніколи. А що буде після цих жнив? Дадуть зароблене чи ні?

Чи не такою дилемою і пояснюється офіційний висновок МВС, що пролунав на брифінгу щорічних жнив крадіжок зерно меншими «порціями», але частіше. З початку збирання нового урожаю працівники органів внутрішніх справ виявили 1415 корисливих злочинів, пов'язаних із розкраданням нового урожаю. Серед них — 708 крадіжок зерна. Зате валоса запобігти 9 тисячам «дрібних крадіжок» зерна, овочів і фруктів, пально-мастильних матеріалів.

Якщо навіть принуститися, що половина з цих дрібних крадіжок спіймалися на брифінгу щорічних жнив крадіжок зерно меншими «порціями», але частіше. З початку збирання нового урожаю працівники органів внутрішніх справ виявили 1415 корисливих злочинів, пов'язаних із розкраданням нового урожаю. Серед них — 708 крадіжок зерна. Зате валоса запобігти 9 тисячам «дрібних крадіжок» зерна, овочів і фруктів, пально-мастильних матеріалів.

Якщо навіть принуститися, що половина з цих дрібних крадіжок спіймалися на брифінгу щорічних жнив крадіжок зерно меншими «порціями», але частіше. З початку збирання нового урожаю працівники органів внутрішніх справ виявили 1415 корисливих злочинів, пов'язаних із розкраданням нового урожаю. Серед них — 708 крадіжок зерна. Зате валоса запобігти 9 тисячам «дрібних крадіжок» зерна, овочів і фруктів, пально-мастильних матеріалів.

Тим паче, що красти стало не так страшно, адже дільничного чи рейдового бригади з райвідділу міліції у полі ні ні стрілець не так часто, як раніше. І хоч би як керівництво МВС запевняло народ у власній сумлінності, селянин також знає реальність: у міліціонера немає транспорту роз'їжджати полями, а якщо і є, то нема бензину. Та й жити нині так, що й сержантові, й капітанові треба добряче думати, як його переживувати.

Одне слово, крадіжки. А попадаються найнеочікуваніші, або ті, хто бере так, аж пальці знати. Відто КСР «П'ятигорі» Тетієвського району на Київщині Задорожний від зерно на власне обійстя, як на колосистий тік — машиною ГАЗ-53. У нього вилучено одразу 5 тонн пшениці.

Втім, якщо судити лише з прес-релізу МВС і зі слів деяких його керівників, то складається враження, що найбільшою загрозою для нового урожаю є дячки з клумками. А правду тут лише в тому, що дячки справді «беруть», але, як правило, клумками й не миками. А що бере машини й тонинами?

На це знають, хто це робить і як. Тож, починаючи з осені й аж до наступного літа, вивозити зерно на бартери, хабари й просто як «дарунки». Головні спеціалісти — керівники господарств! Звичайно, вони мусять красти в колгоспі зарплати і тересів колгоспу — така система. Але бачити хто з них не може утриматися від спокон задоволення й власні інтереси. Хто їм дає по руках і як часто? Свого часу навіть з допомогою Верховного Суду мені не вдалося розшукати судових справ щодо гоїв колгоспів і директорів радгоспів, які розтінкували колективне збіжжя.

На згаданому уже брифінгу в МВС й одного такого факту, як і конкретні статистики, почути не вдалося.

Адже ні міліція, ні агропромислове відомство сьогодні не готові проконтролювати, як обліковують й оприбутковують зерно, що надходить з поля до колгоспних комор. А ефективність ревізій комісії самих сілгосподарств давно відома.

Звичайно, можна і треба «намити шию» правоохоронним органам, зокрема, міліцейській службі боротьби з економічними злочинами, що, певен, і спробує зробити нове керівництво МВС. Можна й треба реформувати контрольну-ревізійну систему агропромислового відомства. Але все це будуть пізшою, якщо політики й економісти не приведуть до такої системи, коли селянинові буде невигідно красти в самого себе. А з чим у нас скрута.

Анатолій БЕНЬ.

Роз'яснення щодо порядку проведення приватизації у зв'язку з Постановою Верховної Ради України від 29 липня 1994 року №149/94-ВР «Про вдосконалення механізму приватизації в Україні і посилення контролю за приватизацією»

У зв'язку з численними запитами, що надходять від органів приватизації та юридичних колективів, які виявляють бажання приватизувати майно своїх підприємств, Комісія Верховної Ради України з питань економічної політики та управління народним господарством роз'яснює:

Відповідно до п.2 Постанови приписується укладання договорів купівлі-продажу та договорів оренди з викупом підприємств загальнодержавного значення, а саме паливно-енергетичного комплексу, інших галузей видобувної промисловості (крім видобування буральних матеріалів), магістральних залізничних, морських колесів, трубопроводів та автомобільного транспорту, електронних засобів зв'язку, металургії, майно яких є загальнодержавною власністю і які відносяться до базових галузей економіки України. Це рішення діє до затвердження Верховною Радою України переліку об'єктів, що не підлягають приватизації. До затвердження переліку Фонд державного майна та його органи зобов'язані виконувати відповідно до чинного законодавства всі інші роботи, пов'язані з процесом приватизації вище зазначених підприємств, а саме: проводити прийом заяв на приватизацію, створювати комісії з приватизації, здійснювати інвентаризацію та оцінку майна, готувати плани приватизації тощо.

Забора на укладання договорів купівлі-продажу і договорів оренди з викупом не стосується (за винятком договорів купівлі-продажу об'єктів невиробничої сфери, що приватизуються способом оренди з викупом) об'єктів, які перебувають у комунальній власності.

Прес-служба Кабінету Міністрів
України — Укрінформ.

3 пошти

Як працювала Верховна Рада

Думки, оцінки та побажання читачів «Голосу України»

Добре почали, так тримати!

Дуже похвально, що депутати нового скликання одним з першочергових завдань вважають наведення порядку в державі і визначення функцій і повноважень всіх державних і місцевих ешелонів влади. Це повинно багато в чому зміняти нерозумну ситуацію, внаслідок якої Україна опинилася в незавидному становищі. Якщо вони і надалі будуть так активно працювати і проявляти ініціативу у всіх сферах, то думаю, що політичний устрій в Україні можна буде з певністю сказати: у нас депутатська влада.

С.ПАТАЙЛО.

публіці записалися з мандатами. Нині вони знову вертуться, а воза перті «довірливі» народове! Треба навести елементарний порядок і дисципліну! Змусити народних депутатів працювати, а за пропущених без поважних причин робочі дні вираховувати з їхньої зарплати. Нехай з'явиться перед усім народом, чого вони розв'язали по-заграницю, тринкаючи народні гроші. Ми чекаємо плідної роботи, а не писаної для зупу. І варто би прийняти такий закон, який би дозволяв депутатам обиратися в тому самому окрузі, що й попереднього разу. А так ті самі депутати знову присиджують штани, набоївши людям золоті гори.

Лоботин
Харківської області.

З.ПРИХОДЬКО.

Нам здалеку все видно

Обурені бездіяльністю Верховної Ради відписують Криму, Чорноморському флоту і викинення в усі внутрішні справи України сусідньої Росії. Слабо проявляється державність української мови, особливо в Криму, на Донбасі, на півдні та в центрі. Дуже турбує розпад України на регіони і відсутність справжньої Конституції.

Санкт-Петербург.

Н.КРИВОРІТЬКО.

Потрібен закон про заборону політпартій

Хіба можливо, щоб успішно заповітовані люди стали одностайними? Мабуть, що ні. І це найбільше гальмо для всієї Верховної Ради у розвитку України. Знаю, що є такі країни, де заборонені всі політичні партії у з'єднанні парламенту. А в Україні майже тридцять партій і половина з них — у парламенті. Вважаю, що треба прийняти закон про заборону будь-яких партій у парламенті.

Михайлик
Сокрицького району
Чернівецької області.

Парламент — не місце для порушення законів

Уважно стежу за роботою парламенту, хоч люди мені здаються, що це парламент іноземної держави — дуже часто звучить неукраїнська мова. Але радше рідкість. Голови Верховної Ради, який уміє спокійно поставити на місце зухвалого промовця. Парламент повинен бути парламентом, а не місцем, де можна порушувати закон.

Дем'янів
Галицького району
Івано-Франківської області.

С.СЕМЕНКІВ.

Працюйте так, як Михайло Ковалюк

Хочу сказати кілька добрих слів на адресу депутата Михайла Ковалюка. Це — добре, чесна, порядна людина. Тож нехай він достойно працює у Верховній Раді і нехай щастить йому у здійсненні його програми. Хай Бог помагає усім добрим людям у парламенті, таким же, як і Михайло Петрович. З ними ми побудуємо міцну Українську державу.

Лебедін
Сумської області.

Н.ШАПАР.

Не балачками — ділом

Чесно кажучи, я спочатку симпатизувала українському парламентові минулого скликання та його голові. Здавалось, йшла жива законотворча робота, здатна поліпшити наше життя-буття. Та чим далі, тим більше розчаровувалася. Ні, я не вважаю, що ті депутати п'ятугоного нічого не зробили, так казати було б несправедливо. Тим більше, що вони починали йти ще не вторюваною стежиною. Однак не можна не помічати й такі: чимало прийнятих ними законів до кінця не продумано, прийнято, як мовиться, з наскоку, без глибокого, оцінювального розгляду. Це — по-перше. А по-друге, навіть хороші, правильні закони часто-густо, по суті, не діють: чи то не розроблено механізмів для цього, чи то контроль як слід не налагоджено (останнє я зрозуміло: з чого було спитати на місцях за «довладдям», кс панувало?). І те перше осподаю надії (і не тільки я одна, розмови з сусідами про це чи не щодня), що новий парламент не повторюватиме помилок старого.

Власне, підстави для таких надій дала робота першої сесії новообраної Верховної Ради. Про найперші дні не кажу — тоді теж хотіла для чого тохлику воду у ступі. Маю на увазі наступну роботу. Не можу не відзначити, наскільки вишукані, ретельні, як на мене, підходять депутати, глава парламенту до творення законів нашої держави. Їм доводиться тепер випирати й ті похабики, допущені раніше. Знаю з виступів на сесії, з преси, радіо і телепередач, що нова Верховна Рада, її Президія й постійні комісії прагнуть не тільки законотворчість зматеріювати, а й слідкувати, контролювати, як ті закони «впровадяться». Контроль, мабуть, налагодити легше — й на найвищому рівні, де президентська команда й уряд повинні працювати, схоже, в одній упряжці, й на місцях, де нині є з чого спитати. — Ради та їх виконавці стали тут єдиними органами влади. Багато, правда, залежить від конкретних державних чиновників, серед яких є не тільки відомі, але й совісні, а й, на жаль, такі, що з виконанням законів зов-

лікають, і до людей ставляться погано.

Простенький приклад. Ще старі владі структури вирішили, що шільні на проїзд у міському та приміському транспорті надаватимуться не всім пенсіонерам, а ветеранам праці, тобто тим, що пропрацював 35 років — це для жінок, та 40 років — для чоловіків. Не хочу говорити про доцільність такого кроку, може, й справді варто більше давати тим, що свого часу сам давали більше. Мова про інше: оте ветеранство, якщо йти за прийнятим на найвищому рівні документами, соціалістичні мали оформити ще до 1 липня, та погано, однак, і досі не зроблено. А транспортники тепер діють кожен на свій копил, знімаються над тим пенсіонерами, кому як заманеться. То чому владі структури держави не спитати з тих, хто відверто нехтує прийняті рішення? Не буде порядку, дисципліни, відповідальності — ніколи не вилітати нам із скрути. Це мають усвідомити всі — і в парламенті, і на місцях.

Ще про одне хотіли сказати. Над чим би передусім варто працювати депутатам, то це над тим, аби скоріше захистити малоімущих, пенсіонерів, інвалідів, дітей. Бо все якось руки у них до цього не доходять. А тих же пенсіонерів держава поставила на край злиднів! Добре, що у мене, в інших, що менше па на селах чи в райцентрах, є город-сад, який живить у дворі: а як ото, часто думаю з жахом, існують самотні люди похилого віку по містах на оті максимальні 404 тисячі харчобанців? Це ж бо тільки на харб, картоплю й воду. Розумію, знайти додаткові кошти непросте. Та коли вже прийшли до влади нові люди, то робити щось, аби заправити промисловість, аби податків було з кого брати. Для того ми засіли обрали.

Ніна ТКАЧЕНКО,
пенсіонерка, бухгалтер.Білявка
Одеської області.

Від авторки. Гонорар, якщо такий належить, прошу перевести до Фонду Чорнобиль. Постраждалим під час катастрофи важче, ніж будь-кому.

Перед виборами всі гарно говорили

Три місяці відпрацював новий депутатський корпус Верховної Ради України, але не намічено ніяких кардинальних заходів для поліпшення економічного становища. Перед виборами всі гарно говорили і багато обіцяли. А після виборів — змовкли. Вважаю: якщо депутат такого рівня не виконав обіцяного, то він повинен негайно подати у відставку. Такі обіцянки не потрібні нікому. Досить обмановати народ!

Н.МОСЕЙЧУК, Б.ПЕТЬКІВ, НАГЕСВА
та інші представники громадських організацій,
Горлія
Донецької області.

Люди розберуться самі

Я хочу стати на захист Голови Верховної Ради. На одному із сесійних засідань один з депутатів в «орієнтовно» накинута на Олександра Мороза і вплив чимало бруду на нього. Звертаюся до чесних і порядних депутатів: не допускайте таких депутатів до мікрофона і не дозволяйте зухвалі вступати. Це все одне не скромному Голову Верховної Ради. Майже на увазі, що народ сам зробить висновок і судитиме за вчинки на Мороза. І схожого до того депутата.

Андрієва
Чернігівського району
Чернігівської області.

Іван ПРИЩЕЦА.

Не турбота, а пропагандистське гасло

На сесії часто можна почути слова про соціальний захист населення, але всі чомусь зводилося до індексації вкладів, а чому зацікавлені нечленів вкладників. В основному те, що сколотили гроші нечесним шляхом. Засібули, що мінімальна зарплата становить всього 5 — 6 відсотків від мінімальної вартості споживаючої коштів. Що існують обмеження на розмір пенсії... З цього виходить, що розмови про соціальну захищеність — це звичайніший пропагандистський позу, пережиток минулого, основною метою якого було «постійне підвищення добробуту народу».

Г.ВАЛИНСЬКИЙ,
пенсіонер.

Кіев.

А обіцяли золоті гори...

З роботи першої сесії роблю висновок, що знову марно витратили народні гроші. Бо ті самі балачки ведуться, що і при колишній Верховній Раді. Та й чимало «старих» де-

ЛІПШЕ КРОК
УПЕРЕД

Не дивно, що саме найкращою приватизації під час роботи минулої сесії було багато полеміки. Не стихають розмови і нині. Все-таки, а чи варто було зупиняти приватизаційний процес? Нам кажуть, що це зроблено з тим, щоб навести порядок у приватизації. Можливо. Але дуже тривожить, що представники деяких фракцій наполягають на зупиненні приватизації взагалі. Причому роблять наголос, що, наприклад, така воля народу. А чи не забавно брати на себе такі депутати, висловлюючи таку думку? Знаю, «воля» народу багато що робилося в минулому. Не хочу проводити ніяких аналогій, але боюся, щоб тимчасове припинення оренди з виникну на підприємствах несприятливої сфери не стало постійним. Хто, наприклад, буде тим головним розпорядником, який визначатиме право на приватизацію саме таких об'єктів? Отже, потрібно вводити систему контрольних органів... Не знавшли й не продумали у Верховній Раді, коли схвалювали відповідний документ.

А як бути з приватизацією земель? Подвійнось правді у вічі: люди хочуть мати власну землю. Щоб назавжди, дітям і внукам. Можливо, протягом канікул, коли депутати побувають на місцях, якщо чіткіше визначаться у цьому плані.

Сергій ЛУТОВИЙ,
депутат Волинської області,
Ради, голова комісії з
приватизації.

СТОМИЛИСЯ ЧЕКАТИ,
ІДУТЬ... ПРАЦЮВАТИ

Голова правління акціонерного товариства «БМТ» Федір Куликівич у боротьбі за мандат депутата обласної Ради переміг трьох директорів, одного лікаря і освітянина — члена Руху. В.Житомирський його поважають за діловитість, принципиозність. На прохання висловити своє враження про роботу першої сесії новообраної Верховної Ради Федір Степанович сказав про те, що найбільш хвилює:

— Верховна Рада поки що не зробила головного — не прийняла законів, які зрушили б економіку з мертвої точки, не розробляла б податкової системи. Без цього всі інші рішення мало чого варті. Що стосується депутатів, то вони як нащо по-мікрофанів: вибілюють, чим усе закінчиться, в виробництво за межі краю. Спід настав у таких колективах, котрі поки що зумили вистояти.

А що думають з цього приводу виборці? Бустрічі в трамвайно-тролейбусному управлінні переконали, що сподівання люди покладають не так на нові закони, як на те, що нарешті в усьому навідомитимуть елементарний порядок.

Надія на краще з'явилася, коли завод заправочних, — говорить механік Анатолій Кондаков і показав на сусіднє підприємство — об'єднання «Промавтоматика».

Автор цих рядків тільки-но побував там. Поговорити з робітниками не вдалося: у цеху мертва тиша. Приладобудівники вперше за свою історію дружно пішли у відпустку. Не від доброго життя...

Втім, Анатолій Кондаков зовсім не звинувачує в усьому Верховну Раду:

— Якби кожен на своєму місці по-справжньому займався своєю справою, багатьох проблем просто не було б.

З цією тезою перетувувалася така зауваження інших ветеранів колективу: добре, мовляв, що новий Президент взявся за наведення правопорядку, та хіба ж наша міліція досі не знала, що її завдання — злочинців затримувати?

— Все ж надію, що у Верховній Раді тепер більше єдності, — говорив транспортник. Водночас ніхто не міг назвати недавно прийнятих постанови як законів, які привернули б їхню увагу. Навіть голова профкому Михайло Ільченко визнавав, що просто не відчув жодних змін після останніх рішень Верховної Ради, що його більше хвилюють не минулі й майбутні парламентські дебати, а те, що кожного дня звільняється три-чотири водії: люди ідуть на заробітки до Москви, інших міст Росії, тому в ТТУ постійно бракує кадрів.

Дуже видітно зам заробляти гроші, а в нас витрачати, — зі знанням справи поясняли молоді водії.

А от про діяльність Верховної Ради в них не було жодного бажання говорити. І не тільки в них. Це вже не дивує. Адже на літній повторній вибори народних депутатів України у Корольовському виборчому окрузі міста приїшла тільки третина виборців. Як тут не згадати, що іще чотири-п'ять років тому Житомир належав до тих міст, де кишили такі політичні приєзди, про які вже тодішній Союз знав. Тоді боролися за демократію. Тепер, виходить, і від неї стомилися.

Житомир.

Олексій КАВУН.

Продиктовано в номер

Чули дзвін, та не знають, де він

Останнім часом у деяких засобах масової інформації з посиленням на російській державі з'явилася повідомлення про те, що угода між Україною та Російською Федерацією про співробітництво і взаємодію з прикордонних питань передбачає поділ українсько-російського кордону на сегменти, які охороняють прикордонники тільки однієї із сторін. Це повідомлення, м'яко кажучи, не відповідає дійсності. У підписанні в Одесі угоди про це нема жодного слова. Йдеться лише про взаємодію у боротьбі з нелегальною міграцією, контрабандою зброї, боєприпасів та наркотиків. Отже, на українсько-російській ділянці ніяких «напівкордонів» не існуватиме.

Прес-служба Державного комітету у справах охорони Державного кордону України.

Владика Володимир (Сабодан) у Криму

До Криму прибув представитель Української Православної церкви Московського патріархату митрополит Київський і Всієї України Володимир (Сабодан). В аеропорту гостя зустріли президент Республіки Крим Юрій Мешков, архієпископ Симферопольський і Кримський Лазар, настоятель церков Кримської єпархії. Як повідомив нашому кореспонденту прес-секретар Кримської єпархії В'ячеслав Хачатурян, метою візиту владика Володимира є ознайомлення з ситуацією в регіоні, зустрічі з духовенством та віруючими, а також — із керівництвом Криму. Зокрема, заплановано зустріч з президентом Криму, головою РК Криму Сергієм Цеховим, віце-прем'єром уряду РК Євгеном Сабуровим. Владика наголосив, що закликати до миру, згоди між віруючими різних конфесій на Кримському півострові. Блаженніший Володимир має намір відвідати Севастополь, де зустрінесться з мером міста Віктором Семеновим, командувачем Чорноморського флоту Едуардом Балтиним і ВМС України Володимиром Бескоровайним. У програмі п'ятиденного візиту — поїздки по святих місцях півострова, проведення богослужінь — зокрема, на території стародавнього Херсонесу.

«Аврорі» це і не снилось

Виконком Союзу міст-героїв, штаб-квартира якого міститься у Севастополі, звернувся до Державної Республіки Крим з проханням надати співдружності, громадських організацій міста-героя Ленінграда (Санкт-Петербург) із протестом проти буксирування крейсера «Аврора» до Швеції для участі в «сумнівній виставці російських реліквій у Гетеборзі». Акція розгортається у зв'язку зі спробою вивезти «національну святиню» за кордон, що є не чим іншим, як глухим над героїчним минулим нашої спільної Вітчизни.

У Чернівцях перекрито водоканал

Як уже повідомлялось, внаслідок сильної спеки катастрофічно змінився басейн річки Дністер. Це призвело до масового вимирання синьо-зелених водоростей та іншої мікрофлори, що, в свою чергу, спричинило «цвітіння» води.

У зв'язку з чим різко погіршилося водопостачання Чернівців. А дніми обслуговувати загалом заборонено подавати у місто дністровську воду через надмірну присутність у ній збудників небезпечних хвороб.

Нині вода до обласного центру завозиться автоцистернами. Так триватиме доти, доки не самоочищаться Дністер і не будуть промиті від небезпечних бактерій фільтри дністровського водогону.

Християнсько-ліберальна партія

Криму зупинила свою діяльність

Після поранення, заподіяного найманими вбивцями, помер один із керівників Християнсько-ліберальної партії Криму Олександр Руволь. Цей трагічний поділ передував вбивству голови партії Євгена Поданаєва та Михайла Корчелави, котрий змінив його на чолі посади. Разом з Руволем застрелено члена ХЛПК Сергія Турукава. Днями керівництво партії заявило про зупинення її діяльності.

До крісла — по головах...

Виборча кампанія завершилася. Та її хід на Поділлі ще довго буде аналізуватися, оцінюватися відповідними правовими структурами. Річ у тому, що багато претендентів на той чи інший мандат використовували протизаконні методи боротьби. Якщо, скажімо, одні опоненти колишнього народного депутата України по Заводському 403-му виборчому округу Анатолія Ткачука видали фальшивку, звинувативши свого колегу-демократа у прислужництві КДБ, то в інших регіонах пішли далекі далі. До шантажу і шорту.

Так, скажімо, кандидат на пост голови Борщівської районної Ради Івану Кузику сказали: «Якщо не знімеш свою кандидатуру, покорохоніш доньку». У не менш складній ситуації опинився кандидат у депутати Тернопільської обласної Ради Невістук. Його «опоненти» після зброї і люті атакували упередінь виборів підпал лікарні, в якій пан Невістук працював головним лікарем.

Погрожували розправитися за допомогою вогнепальної зброї також і кандидату на пост голови Дунаєвської районної Ради. Шоправда, у даному разі правоохоронці Поділля не проспали і виконання погроз затримали. Слідство триває.

А запитайте кандидата на пост голови Красилівської районної Ради Олександра Жижку, який

він зазнав утисків! Навіть через обласну газету «Подільські вісті» просив у громадськості захисту. Та даремно...

Але сьогодні маємо з гордістю сказати, що є у нас і такі правоохоронці, які не стоять на чатах корупціоністів, а охороняють єдині інтереси: Конституцію і Закон України. За приклад можуть послужити правоохоронці Славуті.

Тамтешньому голові міської Ради пану Душечку так закортіло залишитися у своєму кріслі, що він на якийсь час втратив здоровий глузд і почав на свій розсуд комплексувати виборчі комісії. А ті, у знак відчуження, зайняли підставшаними бюлетенями. І так запально не робили, що отримали, як накардали «завику». Тобто більше, ніж всього виборців на дільниці. І ось нещодавно Славутський суд визнав за матеріалами прокурорської перевірки вибори Душечки на пост мера недійсними. Фальшивка не пройшла.

На превеликий жаль, подібні факти, що не отримали ще належної юридичної оцінки, на Поділлі непоодинокі. Залишається тільки сподіватися на нас самих і сумління правоохоронців.

Людмила КСЬОНДЗ.

Хмельницька область.

Ретромоделізація

Своєрідно оновилося токарне відділення Добровеличківського цукрозаводу, де встановлено новий металлобробний карусельний верстат. Воно б можна було й порадити з приводу такої, як і незвичайної, події (як не-ах, кризис), якби газета «Кіровоградська правда» не розповіла про цікаву долю цього верстата. То нічого дивного, що його продав цукрозаводу польська фірма «Хемдекс», яка свого часу споруджувала це підприємство. Річ у тім, що сама фірма придбала його свого часу в колишньому СРСР (виготовлений він у кінці 50-х років у Санкт-Петербурзі). Якщо таким способом до нас надходять не сучасне устаткування, хтозна, чи зможе згодом наша економіка конкурувати із західно-європейською.

Микола ВОЮК.

Кіровоградська область.

Пожежники ризикували життям

За шість кілометрів від Прилуки Чернігівської області внаслідок порушення бригадою аварійних правил пожежної безпеки під час електрозварювальних робіт на території газонапівовальної станції стався потужний вибух газу. У результаті пожежі-смерчу троє працівників дістали опіки І та II ступеня. Інші вони перебувають у лікарні. Сильний вогонь пошкодив технологічні комунікації, знищив п'ять загравних колонок. Вибухнули і агорили п'ять автомашин, пропановозів. Завдяки героїзму й мужності пожежників вдалося врятувати від вибуху наповнювач газу місткістю 400 тисяч кубометрів.

Чернігівська область.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Давайте зважимося, панове!

На контрольно-пропускному пункті «Порубне», що в Чернівецькій області, змонтовано новий пристрій для зважування автотранспортних засобів, які перевозять різноманітні вантажі через наш державний кордон. Раніше по процедурі тут не виконували, і митники вірили тонажу, вказаному в супровідних документах. Знання про цю лаявку, дехто звинувачував вагу своїх автофургонів і таким чином вносили меншу плату за користування нашими дорогами та за інші послуги. Тепер, з появою вагів, (а вони мають високий клас точності), окомимілованню покладено край. Електроніка швидко визначить вагу вантажу і видасть на комп'ютері відповідну інформацію щодо розміру мита.

Такі ваги вперше з'явилися на контрольно-пропускних пунктах України.

Чернівецька область.

Василь БАБУХ.

НА ПОКЛІН ДО СВЯТИХ МІСЦЬ

Буковину відвідали п'ятсот євреїв-паломників, що сповідують хасидизм. Вони прибули сюди, щоб поклонитися святим місцям, дорогим для кожного хасида. Віруючі побували в Садгорі, Вижниці, а також Косові Івано-Франківської області.

За часів тоталітаризму дорога на Буковину хасидам була закрита. Тепер такі поїздки стануть традиційними.

Чернівецька область.

Василь БАБУХ.

Скільки Вовку не годуй, а він у море проситися

Запитайте у першого зустрічного морського вовка, у якому місці земної кулі він, ледве побачивши світ, учився ходити. Будуть певні, згадає він не населений пункт, де місцевий фельдшер колись зафіксував факт його народження. Бо «ходити» у них, морських вовків, і значить «плавати».

Так, суттєво — не де ти народився, а ким. Чи здатен ти закохатися до такої міри, щоб рік витратити на побудову катамарана, потім, наприкінці липня розібрати його на заляжках, і, завантаживши на власну спину рюкзаки вагою 75 кг пліос близько 50 кг із провіантом та особистими речами, плугатися на Азов.

Море, море!.. Є за селом річка, та і плавай, — скажете ви. Та неже закоханому мрійнику, народженому понадлі від гамірних морських портів, вона видається більш осяжальною? І що ностальгічно задраною носові замінити подих солоного морд-вєсту?

Отож бо — поміркуювали у Донецькому турклубі та і організували 23 липня—6 серпня четверту першість з парусного туризму на кубок Азовського моря. Два тижні 10 екіпажів (5 команд) з Донецька, Києва і

Київської області горіли під немилосердним сонцем і мокли під розкостистими хвилями. За ніч ледве встигали проснувшись одяг. Вишшли із Генічеська, фінішували біля мису Чагани. Під кілем було коли й не сім, то достатня кількість футів: погода, як кажуть, сприяла. Шоправда, «шахтарські» команди добре обгоріли. Особливо рудочубі члени екіпажів. Втім, рудим не звикати.

І місце дісталось мішаній киево-донецькій команді (капітан — В'ячеслав Лук'янов), 2-ге — донецьчанам (капітан — Юрій Лісничий). Третіми прийшли хлопці з дитячого яхт-клубу Центру дитячої та юнацької творчості міста Боярки, що на Київщині. (Капітан, він же керівник яхт-клубу — Ігор Філь). А Вовка, до речі, так в, похід і не зібрався. Чи то в житті щось не заладилася, чи то закохався менше «потрібно» міри... А от Петьку й Серьожа хочеться побажати одного: щоб дійсно велике плавання було у них попереду. Адже зрозуміло, що не по коліна хлопцям одне лиш тільки море.

Ганна РОМАНЦОВА.
Фото Юрія ШКОДИ.

Наймолодший університет

Відпечадана і Полтава має свій університет — технічний. Його створено на базі Полтавського інженерно-будівельного інституту. Отож шістьсот цюгорічних абітурієнтів стали студентами першопокурсниками наймолодшого університету країни. Замість шести факультетів тепер діє чотирнадцять. Крім фахівців-будівельників, тут готуватимуть спеціалістів з економіки, бухгалтерського обліку, технічного машинобудування, машин і обладнання для нафтогазових промислів, екологів у паливно-енергетичному комплексі, будівельних конструкцій і виробів. Університет має солідну наукову базу — 63 відсотки викладачів із найвищим ученим ступенем, а ректор Олександр Оніщенко — двічі академік — Академії технічних наук та Академії будівництва України. Вуз розширився і територіально — три корпуси йому передано колишнє військово-зенітно-ракетне училище. Усі студенти відтепер забезпечені гуртожитком, а 300 молодих сімей — окремими кімнатами. Є також готель на 100 місць, чудовий санаторій-профілакторій, розпочато будівництво великого плавального басейну.

Отже, великому кораблю й велике плавання!

Григорій ГРИНЬ.
Полтавська область.

Легіону — 80

Івано-Франківщина відзначила 80-річчя створення Легіону січових стрільців. З цієї нагоди до мешканців краю через засоби масової інформації звернувся голова обласної Степан Волковський. Він висловив глибоку шану і подяку вісімнадцьому учасникам легіону та Українській Галицькій Армії, що мешкають нині в області. Наймолодшому з них, хто писав героїчну історію України, нині — 93 роки. За розпорядженням голови обласної ветеранів легіону нагороджено цінними подарунками. Завершилися свята урочистим концертом, що відбувся в обласній філармонії.

Прес-служба голови Івано-Франківської обласної Ради народних депутатів.

Борис Олійник: Монополії на любов до України не повинно бути...

На початку червня Верховна Рада України обрала Комісію в закордонних справах і зв'язках з СНД, у яку увійшло 22 народних депутати. За короткий строк Комісія розглянула 12 проектів законів, з яких шість прийнято, ряд постанов і питань, а також провела зустрічі з дипломатами найвищого рангу та делегаціями підприємств. Члени Комісії взяли участь у сесії ІВБС і Ради Європи.

Кореспондент «Голосу України» взяла інтерв'ю у голови Комісії Бориса Олійника.

— Борисе Іллічу, хоч перша сесія Верховної Ради закінчила роботу, ваша Комісія працює. Яка її головна турбота нині?

— Налагодження міжпарламентських зв'язків. Це головна лінія. Одна справа, коли питання вирішується з трибуни, а зовсім інша — коли з людьми зустрічаєшся, як кажуть, очі в очі.

— Останнім часом з трибун і від мікрофону все частіше лунають заклики до підвищення активності. Особливо ж у зовнішній політиці. Як би ви прокоментували ці заклики?

— Бачите, я не хочу оцінювати зовнішню політику, яку провадили попередній парламент і Президент. Але вона, безсумнівно, має бути активнішою. Слід шукати партнерів, саме партнерів, а не благодійників, які б посприяли нам у подоланні проблем наших скрутних часів. А в Україні настали саме такі часи.

— Кому віддає пріоритети у цьому пошуку?

— Україна має насамперед природних партнерів — Росію, Білорусь, Молдову, інші країни СНД, а також ті держави, з якими давно і традиційно співробітничала. Скажімо, Німеччина, яка протягом останніх кількох років працює в Україні надзвичайно активно. Зрозуміло, що ФРН має у нас свої стратегічні національні інтереси. До речі, у неї ми повинні повзяти, як визначати і відстоювати свої національні інтереси. Особливо нині, коли Україна опинилася в досить складній ситуації, коли змушені розроблюватися.

— Таким було рішення попереднього парламенту...

— Розумію, що ви хочете сказати: ідеальна модель — повне ядерне розброєння. Але реалії жорстокіші, ніж ми на це сподіваємося. Нині всі потроху роззброюються, скажімо, і Англія, і Франція. Але нормально, за планом і поетапно. І коли б ми були справді державою, як ті ж Англія і Франція, то теж так би діяли, а не вивозили б ракети тачками.

Ніхто, очевидно, і не замислюється, що Україна — єдина у всій світовій історії держава, яка самостійно і добровільно роззброюється. Політика ніколи, як ви знаєте, не страждала комплексом цинтизованості. Ми повинні турбуватися: якщо хтось від нашого самозброєння має зиск, то Україні належить компенсація.

— Ви просите допомоги?

— Ми не просимо допомоги. Але, роззброюючись, ми втрачаємо інтелектуальний потенціал, робочі місця і т.д. Хто нам компенсує ці втрати? Ті, хто, підштовхуючи нас до роззброєння, запевняє, що вони роблять це для самозбереження? Панове, якщо ви хочете зберегти себе — збережіть спочатку нас...

Крім того, Україні настав уже час визначити постань, режим держави, на території якої розміщені ядерна зброя.

— Але ж Україна здає ракети на радіомо паливі, які вийшли з регламенту...

— Тут не так все просто. Останнім часом західні країни виявляють інтерес не до тих ракет, що загрожують усьому

сущому на землі і про вивезення яких були домовленості. До інших 46-ти, які можуть стояти хоч до третього тисячоліття: ми ж бо ні на кого не збираємося нападати. Чомусь саме вони хвилюють і наших сусідів, і не сусідів.

Я розумію: у цих країн є свої стратегічні національні інтереси. Але ж і Україна, яка волею долі знаходиться в центрі Європи, теж повинна їх забезпечувати. А їх унівечує національна безпека.

Крім того, не слід забувати, що не тільки над нами, а й над усім світом нависає загроза Чорнобиля...

— ЧАЕС працюватиме?

— Я був першим, хто здіймав лемент навколо закриття ЧАЕС. Але ситуація нині така, що треба не сім, сто сім разів подумати, перш ніж приймати рішення. Скажімо, щоб закопсувати 4-й реактор, потрібна енергія. Де її брати? Будувати нові блоки?

Ми потроху звикаємо з приводу і без нього кланятися американцям. То давайте зараз сприймемо їхню модель — доцільності і хай вчені, спеціалісти приймають рішення. А це рішення повинен шукати науковий потенціал світу, бо біда загрозить всім.

— Американці видають Україні, здається, 200 мільйонів доларів на Чорнобиль?

— Допомогу від широго серця ми приймемо з вдячністю, але великий державі негоспоже пропонувати таку допомогу. Я б посоромився називати це сумою...

І наостанок: до складу Комісії в закордонних справах і зв'язках з СНД входять такі різні люди...

Розумію, що ви хочете сказати. Але ми домовилися: монополії на любов до України немає. Усі ми любимо свою державу.

Інтерв'ю взяла
Валентина ПИСАНЬКА.

Продиктовано в номер

Прем'єр-міністри зустрілися в Луцьку

Сьогодні в Луцьку відбувся робоча зустріч Прем'єр-міністра України Віталія Масола і Прем'єр-міністра Республіки Польща Вальдемара Павляка. Глав урядів співрозмовували керівників міністерств зовнішніх справ обох країн. Під час зустрічі обговорювалися питання подальшого розвитку українсько-польських відносин, передусім у сфері торгово-економічного співробітництва.

Світовий конгрес українських юристів

У Брюсселі під головуванням адвоката Ігора Бардіна (Канада) відбулося чергове засідання Міжнародного оргкомітету з проведення II Світового конгресу українських юристів. В ньому взяли участь члени Міжнародного оргкомітету з Канади, Канади, США та України. Під час роботи відбувся телефонний зв'язок з членами оргкомітету з Австралії. На засіданні розглянуто звіти президента СКЮ Сергія Голубового, голови Міжнародного комітету Ігора Бардіна, голови Міжнародного оргкомітету Володимира Стретовича, а також обговорено та схвалено остаточну програму II Світового конгресу українських юристів. У засіданні Міжнародного оргкомітету від України взяли участь президент СКЮ народний депутат України Сергій Голубов та голова Українського оргкомітету, голова Комісії Верховної Ради України з питань правової політики і судово-правової реформи, народний депутат України Володимир Стретович. II Світовий конгрес українських юристів відбудеться з 21 по 24 жовтня у Києві.

Кредит диктує умови

У жовтні—листопаді Україна може одержати від Міжнародного валютного фонду кредит у 700 мільйонів доларів США. Про це кор. Укрінформ повідомляють у відділі з питань міжнародної допомоги та інвестицій Кабінету Міністрів України. Учора в Києві почала працювати місія Міжнародного валютного фонду. Разом з українськими спеціалістами вона вивчає стан справ в економіці України, визначає можливості для її стабілізації. Найближчим часом планується підготувати лист-звернення до МВФ, в якому буде визначено умови одержання кредиту. На думку представників МВФ, Україна одержить кредит лише в тому разі, коли вона виконає необхідні рекомендації фонду.

Менше стін — більше мостів

«Україні і Росії: менше стін, більше мостів» — цей девіз з передвиборчої програми Президента України Леоніда Кучми почав втілюватися в життя. На робочій зустріч керівників прикордонних відомств двох держав в Одесі досягнуто домовленості про співробітництво прикордонних військ України і Російської Федерації. Було підписано Угоду про співробітництво і взаємодію з прикордонних питань.

Недавно була проведена спільна з російськими прикордонниками операція «Заслін-94». З 15 липня упродовж всього українсько-російського кордону, в прикордонних областях України і Росії скоординували зусилля прикордонних військ і правоохоронних органів двох країн були вжиті дієві заходи щодо припинення нелегальної міграції, виявлення і вилучення зброї, безперешкоди і наркотичних засобів. Особливу увагу приділили об'їздом кордонів, де прикордонники разом з співробітниками МВС, СБУ і Держкомзв'язку стали на захист споживачів ринку України. Це рано говорити про остаточні результати «Засліну-94», але те, що цей великомасштабний захід перетворюється у справжню перешкоду для злочинних угруповань, нелегальних мігрантів і контрабандистів — факт. Лише за 20 днів спільної операції прикордонників України і Росії затримано більше 500 порушників кордону, вилучено майже на 4 мільйони карбованців контрабандних товарів, 26 кілограмів наркотичної сировини, майже 191 мільйон карбованців фінансових документів, 110 тисяч доларів США. Комітетом Угоди, голова Держкомзв'язку — командувач Прикордонними військами України Валерій Губенко сказав, що перед прикордонними військами поставлено відповідальні завдання щодо зміцнення безпеки і захисту конституційних прав громадян на кордоні. Це, насамперед, стримування нелегальної міграції, яка зачіпає інтереси України і Росії, що вимагає термінових координуваних спільних дій.

Фотофакт

Де спочиває душа великого майстра

Автор відомого роману «Степовий воєв» — письменник Герман Гессе, лауреат Нобелівської премії, похований у Монтаньйоли на півдні Швейцарії. Його могила — на церковному цвинтарі (на знімку).

Фото КЕЙСТОН.

А як у них?

Чарівна Тансу задоволенна

Прем'єр-міністр Туреччини Тансу Чілер задоволена успіхами уряду в галузі економіки. На прес-конференції вона заявила, що програма стабілізації, яку три місяці тому почав реалізовувати кабінет, дала позитивні результати. Якщо інфляція у квітні становила 32,8 відсотка, то у травні вже 9, а в червні — 1,9 відсотка. За прогнозами пані Чілер, інфляція в другому півріччі навряд чи перевищить 20 відсотків. За даними державного статистичного інституту Туреччи-

ни, за червень 1993 — травень 1994 року інфляція знятула 138,6 відсотка.

Прем'єр-міністр увагу й на стабілізацію курсів іноземних валют до турецької ліри, яка в січні—травні зазнала значної девальвації. Зараз долар розмінюють на 31000 лір. У червні активне бюджетне сальдо становило 258 млн доларів, а це у квітні бюджетний дефіцит становив майже мільярд доларів.

Василь ВАСИЛІВСЬКИЙ.

У країнах СНД

Вірменія

ДРАМИ У ДРАМА

З введенням в обіг власної грошової одиниці — драми (національної валюти Вірменії) перебралося, що ціни віднині встановлюватимуться залежно від його курсу до американського долара і російського рубля. Торік Центробанк Вірменії встановив схемні курси: американський долар коштував 14 драмів, а 1000 російських рублів — 28.

Про абсурдність цих курсів красномовно свідчить ситуація, яка панувала на валютному ринку в кінці травня, тобто через півроку після введення національної валюти: один американський долар дорівнював уже 420 драмам, а 1000 російських рублів — 230... Коментари зайві. Значачу, що мінімальна заробітна плата і пенсія Вірменії становили 370 драмів.

Нове керівництво Центробанку оголосило «війну» іноземним валютам і твердо пообіцяло стабілізувати курс драми, знизити ціни на харчові продукти. Не можна сказати, що населення сприйняло ці звернення за часту монету. Але критика традиційної мови і всьох обійшло про світлі майбутнє поступово почала танути зі зникнення курсів. Мало того, в першій декаді лип-

ня американський долар коштував уже 270 драмів, а 1000 російських рублів — 130. Ціни справді почали зникати.

Втім, для абсолютної більшості населення багато харчових продуктів, які і раніше, залишилися недоступними. Але надія з'явилася, тим паче, що ціни на бензин теж почали падати до 3200 драмів за каністру. Стабілізація драми Центробанку Вірменії далася за рахунок жорсткого маневрування готівковими грошовими знаками, яких у комерційних банках виявилось так мало, що вони змушені були слухати наслідства курси державних банків.

Однак, це тривало недовго. Буквально за одну ніч змінилися всі ціни. Віднині каністра бензину коштує 4800 драмів. Долар підсочив до 350, а тисяча російських рублів — до 165. Місцеві газети, які почали присвячувати оди голові Центробанку, зараз пишуть лише про те, що від бензинової мафії порятунку немає і що акція зниження виявилася на руку лише комерційним структурам.

Віген САРКИСЯН.

Єреван.

Таджикистан

ІНСТИТУТ ПРЕЗИДЕНТСТВА. «ЗА» ЧИ «ПРОТИ»?

Сесія Верховної Ради Таджикистану не підтвердила прогнозів про можливість кулурного затвердження нової Конституції і виборів Президента у стінах парламенту. Депутати висловилися за проведення референдуму з проекту Основного Закону і всенародних президентських виборів. Визначено дату цих двох важливих подій: вони відбудуться одночасно — 25 вересня.

Проти ідеї повноважень інституту президентства висловилися депутати від Компартії, великої політичної сили республіки, і представники етнічних меншин. Вони вва-

жають, що у місцевих умовах, де ще сильна хвороба місництва й регіоналізм, більше придатний парламентський тип державного устрою.

Тим часом, перші кроки на шляху до виборів вже робляться. Про свій намір будуватися у Президенти висловив Ёмомалі Рахмонов. При існуючих обмеженнях, які обмежена процедура висунування у кандидатуру, багато інших кандидатур можуть не пройти ще на ранній стадії президентської гонки.

Юрій КУШКО.

Душанбе.

Проблема №...

Приз-сюрприз, а діло — вниз

У лічені дні з багатьох куточків світу надійшли до Вільнігорської вітальні телеграм, і а от у рідному Мінморі всім їх не могли збагнути, чому так раптово став «запам'ятованим» тамтешній гірничо-металургійний комбінат. Чим привернув він увагу Клубу торговельних лідерів, який об'їжджує підприємства понад 120 країн планети. Це, як ми мене, не парадокс чи якась випадкова «необачність». Це прикра, гірська ознака того, що справді відбувається у вітчизняній економіці. Факт, який пояснює, чому, зокрема, випала невідчужа доля нашим унікальним підприємствам колишнього військово-промислового комплексу, що обертається вже реальною загрозою втратити чи не найсучасніше, чим володіла і володіє Україна.

Верхньодніпровський гірничо-металургійний комбінат усі трітьдні з липником років належав до утисачених, засекречених, і він не пригадує жодного випадку, щоб про нього хоч раз докладно розповідали в місцевій пресі. Моїм колегам доступ туди був заборонений. Отож, повідомленнями кінця ще п'ятдесят років, що в заїлавах річки Самотані і неодавді Дніпра розвідано Малишевське родовище титанових руд, яке вирішили освоїти, і обмежилися поінформованістю. Згодом, поправда, ми кілька літ поспієли за ударином тут будівництвом міста й комбінату, але то був інтерес тільки до праці будівельників. А як став до ладу діючий сам комбінат, то про нього справді говорили і знали мало.

А це ж народилося підприємство, якому не було тотого ж в колишньому Союзі! Комбінат відбудував і переробляв руди рідкісних металів, випускаючи титановий, цирконієвий, рутилієвий, ільменітовий концентрати. А заодно й двоокиси цирконію та гафнію. Почавши свою продукцію практично лише на три титано-магнієві комбінати — у Березники (Росія, Пермська область), Усть-Каменогорськ (Казахстан) та Запоріжжя. Частково отримували звідси

сировину й кілька підприємств кольорової металургії та хімічної промисловості, але всі вони випускали «закриті» продукцію, яка випереджала світові аналоги. Надійшли метали та сплави з унікальними властивостями потрапляли на машинобудівний підприємства для виготовлення космічних ракет і апаратів, кораблів, повітряних і морських лайнерів, надводних оптичних систем тощо.

Якщо про обсяги виробництва Верхньодніпровського гірничо-металургійного комбінату ще можна знайти відомості в його архівах — а вони ситуація чи не найбільшій у світі «потужності», то про якість продукції та довереність технологій марно допитуватися інформації, тут паче порівнянливо. Відомо єдине: наші вітчизняні замовники ставили перед титано-магнієвою промисловістю вимоги вочевидь вищі, ніж їхні колеги за кордоном, і завжди отримували те, що хотіли. Це й підтвердив факт з міжнародним визнанням комбінату: Клуб торговельних лідерів світу нагородив вільнігорців призом «За технологію і якість».

Нагорода не просто престижна — скоріше значуща як на ситуацію, в якій перебуває Україна. Провідні бізнесмени та корпорації — члени торговельних палат, торговельно-промислових асоціацій, а також експерти з технологій і якості, дослідники світового товарного ринку більш як ста країн світу присуджують цей приз раз на рік компанії і фірмам, що виокремлюються своєю бездоганною продукцією, а отже й технологічними досягненнями. Нагороджені дістають право рекламувати себе на міжнародному рівні, помічати логотипом нагород, визнанням у світовому бізнесі, всі види своєї продукції, ярлики, контейнери, листи, візитки і т.д. Але якщо численні іноземні фірми з усіх сіл вибирають приз «За технологію і якість», то Верхньодніпровському гірничо-металургійному комбінату він діставався воістину нежданно-негаданно, навіть... вимушено. Генеральний директор Олек-

сандр Сокол розповідає, що спочатку бездарна конверсія, а потім розпад Союзу, який супроводжувався (і супроводжується досі) незгасними наслідками, силоміць випити його колектив на світовий ринок. Титано-магнієвий комбінат, що в Росії, не має копії, щоб купувати концентрат у Вільнігорський. Комбінат, що в Казахстані, знайшов постачальників у Канаді. А титано-магнієвий комбінат, що в Запоріжжі, за словами Сокола, через поспішні й непродуктивні роздержавлення розвалився і, по суті, припинив роботу...

Що нам залишилося, як не йти по світу заробляти валюту, бо іннакше кінець підприємству, яке утримує це і всю соціально-побутову інфраструктуру Вільнігорська, — каже Олександр Михайлович. — А на світовий ринок потрапити можна двома шляхами: або геть дешевою продукцією, продаючи за безцінь свій потенціал і свою робочу силу, або дорогою, зате високоякісною. Ми обрали другий шлях.

Титанові концентрати з України купують фірми і компанії США, Бельгії, Італії, Ізраїлю, Туреччині, Угорщині та інших країн світу. Отож, і в нас є технологія, які не поступаються найкращим зарубіжним. Ясно, що переважно вони освоєні й нагромаджені на підприємствах колишнього військово-промислового комплексу. І дуже гірко, що сьогодні вони, в кращому разі, завантажуються не сповна, у гіршому — зовсім зупиняються. Ми втрачаємо те, з чим можемо бути лідерами на світовій арені.

Мені уже випало писати в «Гу» про те, першопро до Південного і Дніпровського машинобудівного об'єднань, Придніпровського хімічного заводу. Це справжній підприємство-діамант, перлини-самородки, здатні озолотити Україну. Космічні ракети, супутники та радіоелектронні системи зв'язку двох згаданих об'єднань витримують, точніше — витримують конкуренцію в аналогічному світовому виробництві. І про це знають на всіх континентах. Але наші

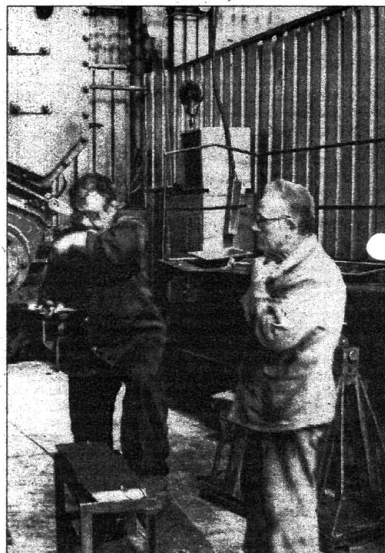
унікальні потужності виявилися нікому не потрібними, в тім числі і нам самим.

Мова йде не про «тиражування» виробів військово-стратегічного призначення, хоча, якщо говорити про ракетно-космічну техніку, Україні варто зберегти за собою визнання космічної держави. Однак багато продукції, освоєної раніше для оборонної мети (тих же засобів радіоелектронного зв'язку чи виробництво гафнію, цирконію та різних сорбентів), можна і треба порятувати, щоб надсучасні технології працювали в «мирних» цілях на економічній могутності України. Адже конверсія — не лише випуск наміст учорапшій продукції міні-м'ясокомбінатів чи гербіцидів, а передусім застосування технологічних надбань і напрацьованих виробів в інтересах людей. Дніпровський маззавод, приміром, готовий випустити електронні телефонні станції у цифровому виконанні, рівень яких, щонайменше, європейський, а ми тим часом щикамо у Європі для себе постачальників АТС. Не хочемо помічати власного виробника — і квіт.

Усе це стосується і Верхньодніпровського гірничо-металургійного комбінату. Те, що продає він сьогодні іноземним фірмам, — мізер. У сховах вже нагромаджено незатребуваного концентрату в обсязі його річної програми. Унікальні метали і сплави може одержувати для свого машинобудівного комплексу Україна, але не одержує. А металургійна переробка титанових концентратів — це ще й продукція для прекрасних керамічних матеріалів. Для тієї кераміки, котра, як стверджують учені світу, в усіх сферах застосування незабаром приде на заміну чорним металом. Отож, у перспективі шанс не пасти задніх, бути попереду світового прогресу. Чи використаємося з нього?

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровська область.

Фотофакт

Не кращі часи у своїй біографії переживає Харківський завод імені Малишева, сторіччя від дня заснування якого відзначається у серпні 1995 року.

Тут родився з вимуском паровозів, тепловозних двигунів і сільськогосподарської техніки виконують і військові замовлення, які становлять 80 відсотків всієї продукції.

Щоправда, з 1989 року намітився їх спад.

Зараз на заводі йде складання трьох найсучасніших танків Т-84 для українського війська, але військовики не можуть оплатити навіть таку мінімальну кількість військової техніки. Не дивлячись на те, що обладнання у цих унікальних і практично не може бути перероблене для випуску іншої продукції, складання проходить досить оригінально: башню зняли з узгого в армії Т-80 і перевернули, отпукту зробили самі, двигуни — також, зорю використали зі старих складських запасників.

Але держава зобов'язана зовсім утримувати військову потужність в повній збереженості, хоча не фінансує і не надає кредитів. Завод уже втратив 50 відсотків працівників. Фінансова заборгованість становить 220 мільярдів.

Щоб якогось вижити, на підприємстві розробили і виробляють буро-закладні машини для розроблення вугільних пластів товщиною 0,5 — 1 метр, виготовляють обладнання для цукрової промисловості, продовжують випуск дизельних двигунів для тепловозів.

На знімку: складання тепловозного дизеля.

Олександр САКУРА.

Київська область.

Повертаючись до надрукованого

Земля й довкола неї...

«Земельний рекет». Під таким заголовком у газеті «Голос України» за 19 квітня ч.р. (№ 72) було опубліковано матеріал Олександра Сугака, де йшлося про конфлікт між учасником Великої Вітчизняної війни Макаром Дячуком і працівниками Новопетрівської сільської Ради. До редакції надійшли листи, де фронтівці, пенсіонери, ветерани праці дякують газеті за порушення проблеми, водночас обурюються порушенням чинних законів місцевою владою.

У листі з Києва вчителька Ольга Семенович пише: «Шановна редакції! Хочу від душі подякувати автору публікації за те, що є ще люди, яким чужий біль близький і які не можуть спокійно дивитися на самотітні містечків органи, готові зхаїстати безпорадну людину». Авторка просить допомогти її батькові, вчителю-пенсіонеру, який уже життя навчав і виховував дітей-сиріт в Мукачівській школі-інтернаті, що на Закарпатті, Євгенові Васильовичу Кешелі. Річ у тім, що у свій час батько вчителя-пенсіонера — Василь Кешеля, аби не потрапити до Сибіру, віддав «добровільно» свою землю, якої було немало, колгоспної села Давидкове, де тоді жив. Нині давидківські власті вже вкотре обіцяють виділити земельні пенсіонерові «бодай під картопельку, в місті ж бо на одну пенсію важкувато», та ніяк не наважаться.

Не можна залишити поза увагою звертання до редакції учасника війни Василя Подольського з Вінниці. Прочитуємо листа: «Питання про виділення учасникам війни земельних ділянок під городи дуже злободенне. Мене особливо хвилювала доля Макара Дячука і позиція газети на його захист. Публікація в газеті і мене підштовхнула звернутися до вас. Народився я 1 січня 1924 року (іа хлопців 1922—1924 років народження мало хто увів на війну) у сільській сім'ї в селі Луко-Мелешівська Вінницького району. Пізнав голод 1932—1933 років. З 11 років тяжко працював у колгоспі іздовим. З рідного села пішов на війну і повернувся солдатом в рідну хату, відбудовував зруйноване сільське господарство. Чимало років працював у профтехучилищах — від майстра аж до директора. Та й дослужився до пенсії. Восени рани і тяжка контузія ще й досі даються взнаки. У 1969 році після смерті матері-колгоспниці отримав спадщину на 0,16 га саду. Але колишній голова Луко-Мелешівської сільради В. Ільченко і директор місцевого радгоспу А.Литвинюк 1988 року відібрали 0,12 га саду, передавши його сусідам, у яких присадбана ділянка 0,43 га. Мої звертання до голови Луко-Мелешівської сіль-

ської Ради В.Сича та в районні інстанції залишилися марними. Ніхто не поспішає виконувати закони. За півтора року ні від голови сільради, ні від начальника земельного відділу району А.Короля, ні від голови Вінницької райради І. Кондратюка жодної відповіді не отримав.

Не байдужі до долі Макара Дячука і його односельці. Новопетрівці сповіщають редакцію: «Ми, ветерани війни та мешканці села, прочитавши в газеті критичну публікацію «Земельний рекет», вдячні редакції. Вона правдива і своєчасна. Землю, яку ми обробляли десятиліттями, сільські керівники, про яких ідеться у фейлетоні, продають людям, які нічого спільного з селом не мають. Можна навести чимало фактів земельного беззаконня. Захотілося випередити побудувати дачі — сільська Рада віддала їм наші городи; щоправда, після виступу газети поки що залишили.

Якось дивно відбувалася квітнева сесія Новопетрівської сільської Ради, на якій поряд з іншими розглядалось і питання, порушене у згаданій публікації. Ветерана ніхто не слухав, деякі депутати намагалися почати і соромити літню людину — будімо він мусив віддати родовому і молодому сусідові, якому в батьки годиться, свою ділянку. Ніхто навіть і слухати не хотів звернення ветеранів до новопетрівських депутатів сільської Ради. Погосподарська книга за 1992 рік, де чітко зазначалося, що за Макаром Анатолійовичем закріплена ділянка 0,24 га, депутатами не показали.

У рішенні сесії зазначається, що «довідку, видану виконкомом сільської Ради народних депутатів при оформленні спадщини після смерті Філіпчука А.Т., вважати недійсною у зв'язку з тим, що розмір земельної ділянки — 0,24 га — зазначений у довідці лише зі слів земельпорядника Порязової Г.В., отже — без підстав. Вказати секретареві виконкому сільської Ради народних депутатів Капимов В.В. на необхідність бути вимогливішим при видачі довідок. Затвердити рішення виконкому сільської Ради від 10.06.93 р. № 34 про закріплення земельної ділянки розміром 0,08 га по вул. Пушкіна, 73, за Духового С.Г. Духоті С.Г. сплатити Дячуку М.А. за насадження (ягідник) на даній земельній ділянці».

Говорили-балакали, посідали — заплакали. Однак хочеться вірити, що все ж таки питання буде розглянуте відповідно до чинного законодавства.

РЕФОРМИ ЗУПИНИТИ НЕ МОЖНА

Сьогодні в Україні максимально сприятлива ситуація для крутого зламів соціально-економічних процесів на краях

Уперше за роки існування України як незалежної і суверенної держави досягнуто практично північної політичної згоди і консолідації між двома основними гілками влади — законодавчою та виконавчою. І Президент країни Л. Кучма, і керівництво Верховної Ради в особі О. Мороза, О. Ткаченка, О. Дьоміна, а голова Кабінету міністрів В. Масол, а також абсолютна конструктивно налаштована більшість парламенту, як і більшість населення, що підтримує нового Президента та його виважено прагматичну політику, готові об'єднати всі свої зусилля для економічного оздоровлення країни. Такий історичний шанс втратити просто неприпустимо. Зрозуміло, що деякі націоналістично настроєні політичні кола успішно намагатимуться торгуватися проведенням консолідаційної політики на засадах розсудливості та реалізму. Але їхній час, на щастя, вже минув. Народ сам зробив свій вибір. Думайтесь, встаннє й остаточно.

Зараз, мабуть, важко знайти хоча б одну розсудливу людину, яка б заперечувала необхідність переходу до ринкової економіки. Справді, розумні альтернативи ринковій просто не існують. Суть у тому, як їх. Хотілося б висловити окремі міркування з цього приводу. Адже ще трошки тупцювання на місці, практично бездіяльності властей і може статися найстрашніше, невимовне — повне розчарування людей у необхідності економічних реформ і, як наслідок, — зрив курсу ринкових перетворень. І тоді під су-

провод зростаючої ностальгії за «безмарним» соціалістичним минулим — наведенням елементарного порядку в економіці винятково адміністративними засобами: директивними державними заповідями, жорстко фіксованими цінами, держрозподілом капіталовкладень, зрівняльною стелею в зарплаті, нормованим розподілом продовольства й товарів тощо.

У зв'язку з цим хотілося б, щоб у спільно розроблений Президентом, Кабінетом міністрів, Верховною Радою економічній стратегії ринкових реформ відбилися такі принципи.

Перше. Проголосити курс на побудову соціально орієнтованої ринкової економіки. При цьому принципово змістити акценти: ринок не самоціль, а лише засіб для досягнення соціальних цілей.

Друге. Максимально використати досвід створення ринкових економік у післявоєнний період в Німеччині, Японії, Південній Кореї, а також досвід виходу США з тяжкої економічної кризи в тридцять років в частині розумного використання цими країнами елементів державного регулювання економіки. Абсолютно ніяких економік у світі не існує. Навіть у найрозвиненіших західних країнах держава регулює економіку. Але не командно-адміністративними методами, а за допомогою економічних важелів впливу (податки, кредити та ін.).

Третє. Діаметрально змінити вектор спрямування економічної орієнтації економіки України із Заходу на Схід. Мусована окремими політиками

й засобами масової інформації теза про необхідність інтеграції нашої економіки до світової системи господарювання має поки суто популістський характер. На превеликий жаль, зараз практично немає з чим виходити на світовий ринок, окрім дефіцитної сировини та дешевої робочої сили. А ось втрата сьогодні ринку СНД, а особливо російського, здатна спричинити невооружено катастрофічні наслідки для України.

Четверте. Ядро економічних реформ — приватизація. Потім приватизація зупинити не можна. Це — кінець реформ. Крім того, слід врахувати й ту обставину, що надання Україні чотирьох млрд доларів відповідно до прийнятого в Неополі рішення прямо пов'язано з темпами економічних реформ і особливо їх головної ланки — приватизаційних процесів. Та їх проходження потребує серйозного аналізу й істотної корекції на марші без втрати темпу.

П'яте. Поєднання банківського капіталу з промисловим. Внаслідок непередуманої лібералізації ціл, хаотичної реорганізації банківської системи постав ступінний бар'єр між фінансовими та виробничими секторами економіки. Складася парадоксальна ситуація, коли за найгіршої нестачі фінансування виробничих підприємств і катастрофічного скорочення інвестицій в економіці величезна кількість вільних грошових коштів обертається у спекулятивних операціях. Ліквідація таких диспропорцій диктує потребу проведення інтенсивної політики інтеграції банківської й промислового капіталу у формі різноманітних фінансово-промислових груп. Крім того, для стимулюван-

ня виробничих інвестицій слід було б подумати про можливість відокремлення інвестиційних банків від комерційних. Ставити за обов'язок інвестиційним банкам лише фінансування капіталовкладень за надання їм певних податкових пільг, категорично заборонивши їм спекулятивну прокручування «короткі гроші», залишивши не право в відкуп комерційним банкам.

Шосте. Радикальне реформування податкової системи. Максимальне її спрощення й спроба зробити її доступною і зрозумілою для більшості населення — головні критерії цього процесу. Значне зниження ставок оподаткування у виробничій сфері для стимулювання притоку інвестицій саме до цієї галузі.

Сьоме. Структурна перебудова економіки. Для того, щоб економічна політика мала шанси на успіх, у будь-якій державі має жорстко працювати система пріоритетів. Відповідно до цього треба визначити найбільш пріоритетні галузі і, як наслідок того, має відбуватися їх пріоритетне фінансування.

Восьме. Розумна експортно-імпортна політика, яка, з одного боку, захищає свого нітчизняного товаровиробника, а з іншого — попереджає можливість розкрадання й вивезення за кордон за вкрайніми цінами невідновлюваних сировинних ресурсів країни.

Усе перелічене — лише деякі з напрямів економічної політики, необхідність реалізації яких не спричиняє сумнівів у абсолютній більшості людей.

Михайло ЧЕТЕЛОВ,
народний депутат України,
заступник голови Комісії
з питань економічної політики
та управління народним господарством
Верховної Ради України.

Урожай - 94

«Голос України» вже кілька місяців тримає на контролі і постійно висвітлює проблему неплатіжків на селі. Про цю кризу йшлося, зокрема, у публікації «Село на нашій Україні. А уряд на чий?» (28.04.94). Згодом (30.04.94), посилюючись на запевнення подільного віце-прем'єр-міністра В. Дем'янова, ми повідомляли своїх читачів що: «До першого травня селяни отримають зарплату», так називалася і ко-

респонденція. Але з великої хмари — малий дощ. Про це розповідала добірка матеріалів під загальною назвою «Село: платіжна криза триває...» (22.06.94), де проаналізовано «грошово-фінансову операцію» уряду.

Сьогодні ми знову порушуємо проблему неплатіжів на селі. Чи ж розрахувалася держава з селянами? Про це у матеріалі нашого власного кореспондента у Шеєчківській краі.

«Ми багато не хочемо — хоч за хліб вчасно заплатити»,—

сказала у розмові з кореспондентом, звертаючись до державних мужів, голова колгоспу імені Смирненка Городищенського району, керівник з більш як двадцятирічним стажем О. Сукач. З гіркою і болю розповідала Ольга Ігнатівна про те, що їхнє господарство, попри всі сьогоднішні труднощі, дотримало дане державі слово і відправило у її засіки хліба більш як на півмільярда карбованців. Однак держава, у свою чергу, не поспішає розрахуватися з селянами. До колгоспної каси ще не надійшло понад 530 мільйонів карбованців. Між тим, життя вже закінчилося, і потрібні сповна винагородити людей за щорічну неймовірно важку працю на спекотних хлібних полях.

— Півмісяця залишилося до школи, а наші діти голі й босі, нема за що купити шкільний одяг, взуття, — обурювалися механізатори в іншому господарстві. — Хіба це не знущання з нас — затримувати оплату, значить, що сьогоднішній мільйон завтра буде

папірцем? За що ми обливали солоним потом, якщо не можемо купити на зиму і куфайчини?!

Про несвоєчасні розрахунки держави з господарствами області, котрі негативно впливають на хід і темпи хлібоздачі, говорив і перший заступник голови обласного В. Лук'янець.

— Черкащина, — сказав Володимир Лук'янець, — як для такого гарячого року, вирости непоганий урожай раних зернових культур. У середньому по області ми маємо врожайність по 38 центнерів з гектара, озимої пшениці — по 43,9. Крайні райони — Христинівський, Тальнівський, Монастирський — збирали з кожного гектара по 43—46 центнерів пшениці. Отже, хліб в області є: з усіх площ раних зернових його намолочено понад 1,5 мільйона тонн. Однак із 572 тисяч тонн, законтрагованих державою, здано поки що близько 400 тисяч. Чому? Відповідь одна і та ж: держава зволікає з виплатою грошей, колгоспи зволікають із

хлібозаготівлею. Більше 220 мільярдів карбованців зборгувала держава черкаським хліборобам.

Гальмування розрахунків з хлібовиробниками закладає міну сповільненої дії під урожай наступного року. До повільної літаються по суті лічені дні, а господарства через брак коштів не можуть придбати собі паливе, добрива, засоби захисту рослин. До речі, останніми областю забезпечена ніни всього на 20 відсотків.

Зверталися керівники Черкащини до Кабінету міністрів з пакетом пропозицій щодо найгостріших, найнагальніших проблем, які стосуються збіральної кампанії. Серед інших пропонували зменшити або зовсім зняти податки з продажу зерна селянами, бо видача натуроплати обертається для господарства мільярдами збитками. Однак урядовці відбулися мовчанкою, і колгоспи, щоб не залазити через абсурдні податки у борги, змушені роздавати зерно і зерносуші безплатно. Про яку економіку

загалом після цього може йти мова?!

І, насамкинець, про те, що найбільше непокоїло селян під палючим сонцем серпня. Не один і не два при зустрічах запитували з незміною гіркотою: як настане невдовзі хоч який поліпшення життя? Коли зупиняться колеса інфляції? Коли народні депутати, а серед них обрані від Черкащини міністр сільськогосподарства й продовольства Ю. Карасик, колишній міністр, а нині перший заступник Голови Верховної Ради О. Ткаченко, екс-голова Національного банку В. Гетьман, ціла когорта усявлених голів колгоспу, котрі вважають себе великими фаворитами-аграріями, виробляють такі закони, за якими селянин не буде наймитом у державі, котрим полихають і котрого обдурюють, а рівноправним партнером, з яким за чесну працю чесно розраховуються?..

Лілія ТИТАРЕНКО.
Черкаська область.

Зверніть увагу

Огірки смачні, бо екологічно чисті

Майже сім гектарів закритого ґрунту займають теплиці Волинського обласного тепличного комбінату, працівники якого цілий рік вирощують овочі. Минулого року тут збирали і відвантажали в магазини 1453 тонни огірків, більше 400 тонн помідорів. За п'ять місяців цього року вже реалізовано більше 900 тонн огірків, з яких 300 тонн відправлено в Польщу.

— Ми могли б продавати за кордон і більше, але ж вони своїм людям потрібні, — розповідає директор комбінату Леонід Осадчий. — Ось уже три роки вирощуємо їх без застосування отрутохімікатів. Огірки екологічно чисті. В системі захисту рослин основне місце відводимо біологічному методу.

Леонід Савич повідомив, що комбінат виробляє біопрепарати, які реалізують господарствам не тільки Волинської, а й Рівненської, Львівської та Житомирської областей. У спеціальній лабораторії агроном із захисту рослин Василь Боярин виготовляє сім видів біопрепаратів. А для економії мінеральних добрив на комбінаті роблять біогумус. На кожен гектар вносять по 3,5 тонни цього цінного органічного добрива. При такому підживленні ґрунту збирають з гектара по 250—300 тонн огірків.

Богдан БЕРЕКЕТА.
Волинська область.

Соціальний зріз

ЯКИЙ ТОВАР — ТАКИЙ «НАВАР»

Верховна Рада України прийняла ряд змін і доповнень до законодавчих актів про захист прав споживачів. Редакція «Голосу України» попросила голову державного Комітету у справах захисту прав споживачів Владислава Брмакова прокоментувати ці нововведення.

— Владиславе Кузьмичу, що дають нашим людям ці зміни й доповнення?

— Насамперед нагадаю, що Закон України «Про захист прав споживачів» було прийнято три роки тому, за цей час в країні відбулися істотні зміни — в економіці, ринкових відносинах, зокрема щодо комерціалізації і приватизації торгівлі, громадського харчування, побутового обслуговування тощо. Сьогодні в цілому стан справ на споживчому ринку дуже непокоїть. Масове зловживання, анархія цін, реалізація населенню неякісних, а то й просто фальшивих товарів, порушення правил торгівлі й побутових послуг, безконтрольна спекуляція — все це посилює криміногенну ситуацію в країні і тяжко б'є по правах громадян. Саме проти цього й були спрямовані закони «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про захист прав споживачів» і до Закону «Про внесення змін і доповнень до Кодексу України про адміністративні правопорушення».

Що від цього матимуть наші громадяни?

Значно розширено їхні права на належну якість товарів і послуг. Вводиться чітка

норма: продавець (виготовлювач, виконавець) зобов'язаний передавати споживачеві тільки такий товар, який за якістю відповідає нормативним умовам та інформації про нього. Виробництво і реалізація товарів, на які немає нормативних документів, категорично забороняється. Передбачено, що і на імпортовані товари, які завозяться в Україну, також обов'язково має бути документ якийсь. Без цього відіяти ніхто не має права збувати завезений товар. Роз'ясню також таке болюче питання, як гарантія обслуговування складної побутової техніки та теледіагностико-партури. Як відомо, що систему у нас практично зруйновано, багато людей страждають від цього матеріально й морально. Відтепер виготовлювачів побутової техніки зобов'язано обов'язково забезпечувати технічне обслуговування своїх виробів, їх ремонт тощо.

Істотні зміни внесено до статті «Права споживача в разі придбання ним товару нена належної якості». Споживач має право на безплатну заміну такого товару або на відшкодування завданого йому збитків. В разі зміни неякісного товару на аналогічний доброякісний за зміни його ціни перерахунок вартості не проводиться. Як мовитись, який товар — такий «навар».

Внесено ряд інших змін і доповнень, які розширюють права споживачів і підвищують відповідальність виготовлювача і продавця. Зокрема, Законом «Про зміни і доповнення до Кодексу України про адміністративні правопорушення» передбачено штра-

фи на службових осіб і приватних підприємців за зловживання та правопорушення на споживчому ринку.

— Нещодавно в очолованому вами Комітеті було влаштовано виставку товарів низької якості, які комерційні ділки намагалися збути споживачам, нерідко фальсифікували їх у розпаки. Яких конкретних заходів вжито до тих ділків? Скажімо, до керівників Бердичівської швейної фабрики, які до чоловічих костюмів, пошитих у Бердичеві, ліпили ярлики «Зроблено у Таїланді» і продавали товар за імпортом?

— Як покарали когось з львівської компанії «Інтерторг», яка продавала неякісні жіночі чобітки, видаючи їх за продукцію з Чехії, тоді як це була звичайна «ліпка»? За кожним фактом порушень прав споживачів, встановленим Держкомітетом та його органами на місцях, обов'язково вживаються належних заходів. Скажімо, за перше півріччя поточного року ми перевірили 28 тисяч підприємств торгівлі, громадського харчування і сфери послуг. На 18,5 тисячі з них виявлено порушення — обман, обфрукання, обфрукання покупців, продаж неякісних товарів та інші зловживання. За це притягнуто до відповідальності 15,5 тисячі вищих службових осіб, на них накладено штрафів на загальну суму 1,2 мільярда карбованців. Припинили діяльність 520 підприємств. Було забрано продукції на 140 мільярдів карбованців. За цей час розглянуто також 5 тисяч скарг громадян, у 4,2 тисячі випадках питання були вирі-

шені на користь споживачів.

Що стосується конкретних запитань, то значачу: львівським обласним управлінням у справах захисту прав споживачів видано два приписи — акціонерній компанії «Інтерторг» і товариству з обмеженою відповідальністю «Юдаг», згідно з якими припинити реалізацію жіночих чобітків, що не відповідають вимогам стандарту. За реалізацію неякісних чобітків накладено штрафи — 956 та 154 мільйони карбованців. Як бачите, суми чималі. Що ж до бердичівської справи, то її ще не завершено: керівництво фірми «Червона рута», яка реалізувала липові «тайландські костюми», як кажуть, «дес у бігах». Директор — за кордоном, а заступники звільнялися з роботи... Але я певен, що й цю справу ближнім часом доведемо до логічного кінця.

— Розглядаючи деякі зміни й доповнення до чинних законодавчих актів, Верховна Рада відхилила поправку до Закону України «Про споживчу кооперацію». У цьому зв'язку окремі працівники Укоопспілки вважають, що державні органи у справах захисту прав споживачів не повинні контролювати підприємства споживчої кооперації. Яка Ваша думка з цього приводу?

— Справді, пункт 8 ст. 14 Закону «Про споживчу кооперацію», де зазначені державні органи, які здійснюють контроль у цій сфері, Верховна Рада залишила без змін. Але ж у ст. 4 цього ж акту сказано, що відносини, пов'язані з діяльністю споживчої кооперації, ре-

гулюють й інші законодавчі акти України. Тобто закони про підприємства, про підприємство, про власність, про оренду, про захист прав споживачів тощо. Отже, державні органи у справах захисту прав споживачів і далі здійснюватимуть свої повноваження, надані їм Верховною Радою та урядом. А те, що декотрі хочуть, щоб держава не контролювала такі важливі сфери в споживчій кооперації, як торгівля, громадське харчування, платні послуги, цілком зрозуміле. Адже порушень і зловживань тут не менше, ніж у комерційних структурах. До того ж такий підхід деяких керівників Укоопспілки має дискримінаційний характер щодо селян. Навіть важко пояснити, чому держава має виступити від захисту прав сільського споживача. Такого немає в жодній країні світу. Це ж є грубим порушенням ст. 32 Конституції України, Закону України «Про підприємства в Україні», інших законодавчих актів, «Керівних принципів для захисту інтересів споживачів», прийнятих Генеральною Асамблеєю ООН.

На закінчення хочу знову підкреслити: державні органи у справах захисту прав споживачів виконували й виконуватимуть обов'язки, визначені Законом України «Про захист прав споживачів» із внесеннями до нього Верховною Радою змінами й доповненнями.

Розмову вів
Володимир ЧЕРКАС.

Освіта

«Ми готуємо директорів»

У столиці України з 1989 року діє Міжрегіональна академія управління персоналом (МАУП), котра професійно займається проблемами кадрового і соціального менеджменту. Вищих навчальних закладів такого спеціалізованого типу в світі всього чотири, а в СНД — він єдиний. З ректором цього унікального вузу Георгієм Шокієм розмовляє наш кореспондент.

— Георгію Васильовичу, чому саме така назва — Академія управління персоналом?

— Теорія і практика менеджменту, як і будь-якого соціального явища, має свої закономірності. Розвиток світового менеджменту проходив ряд стадій: спочатку вищі управлінські пости обіймали переважно інженери, які прагнули максимально раціоналізувати й механізувати виробництво. Ім на зміну прийшли економісти та фінансисти, котрі вбачали головне завдання в одержанні максимально можливого прибутку. Потім настав період, коли вища ланка управління почала рекрутувати юристів, вважаючи, що головне в бізнесі й суспільному житті загалом — додержання законності. Нині ж управління найвищого рангу стають вихідні зі структури кадрового менеджменту, тобто персоналізації, які ставлять в центр нинішньої концепції управління Людину. За оцінками західних соціологів, саме персоналізація є правильним бал в управлінні сучасним світом. Іншими словами, кожний директор — це директор по кадрах, кожний керівник — це керівник персоналу.

Значить, МАУП готує професійних лідерів?

— Так. У нашій академії є всі спе-

ціальності, що відбивають основні напрями сучасної кадрової політики як науки і мистецтва соціального менеджменту. Політологія й соціальне управління, управління трудовими ресурсами, управління освітою, управління персоналом, управління професійною орієнтацією, управління соціальним розвитком, управління бізнесом тощо.

— Для яких галузей готує академія випускників і чи сприяє працевлаштуванню?

— Коли коротко, то ми готуємо директорів. Це висококваліфіковані керівники-професіонали, здатні працювати на різних керівних посадах у політичній, економічній і соціальній сферах. Це підприємці та менеджери бізнесу, керівники персоналом, керівники центрів зайнятості, професійної орієнтації, соціально-психологічних і кадрових служб, директори навчальних закладів, підприємств, управлінь різних

сфер і напрямків діяльності. Безробітних серед наших випускників немає, попит на них достатньо великий.

— Управління персоналом — це наука чи мистецтво?

Я б сказав, що це наука мистецького управління людьми. Значне місце відводиться психологічному тестуванню і розвитку професійно важливих якостей сучасних менеджерів. Для цього використовують новітні психологічні методики, відеотренінги, ділові ігри.

Управління персоналом, як наука і мистецтво, теж має свої стадії розвитку. 1880—1920 рр.: різке зростання кількості промислових робітників, але малий досвід досліджень і низька кваліфікація дослідників. Основний девіз періоду: «Твої успіхи залежать тільки від тебе самого». 1930—1960 рр.: цей період пов'язаний із створенням філософії «людських відносин», але незначним зв'язком працівників соціальних і психологічних служб з лінійними керівниками. З 60-х років людському чинникові надають дедалі більшого значення. Сьогодні в управлінні кадрами, наприклад, в американських компаніях зайняті висококваліфіковані фахівці (83 відсотки). Керівник кадрової служби компанії звичайно обіймає посаду її віце-президента. У великих корпораціях 30 відсотків працівників кадрових служб мають ступінь магістра. Загальна кількість осіб, які забезпечують роботу з кадрами в масштабі американської економіки, становить більш як 100 тисяч, а дисципліна «Управління персоналом» викладається приблизно в 200 вузах.

— Як безпомилково підібрати працівників?

— Наприклад, методом психологічного аналізу, для чого в західних фірмах від кандидата вимагають анкету, заповнену вдома, лист-заяву, написану

від руки (не менш як 15 рядків), фотографії (анфас і в профіль). Фахівці кадрових служб аналізують фотографії за допомогою фізіогномічних таблиць, що містять 198 окремих ознак. Анкету й лист-заяву кандидата піддають насамперед графологічному аналізу, в ході якого вирізняють 238 ознак для характеристики особистісних параметрів претендента. Анкета містить 140 питань, відповіді на які аналізують не так за змістом, як за стилем і характером викладу. Добираючи персонал за цим методом, під пристойним приводом підприємці відмовляють майже 80 відсоткам претендентів. Загалом на добір одного кандидата, скажімо, в Японії витрачають до 48 людино-годин, у США — 16—18.

Наші студенти оволодівають найширшим набором різних психологічних і соціологічних методик — «Система методів професійної орієнтації», «Візуальна психодіагностика та її методи», «Практична психологія менеджменту», «Тести та методики ділових ігор для менеджера», «Соціоніка для керівника», «Основи кадрового менеджменту», «Як уникнути помилок при влаштуванні на роботу»...

— І традиційне запитання: про найбільшчі плани академії.

— Нині у нас навчання дистанційне, тобто заочне, хоча й достатньо ефективне. Плануємо на осінь відкрити стаціонару спільно з Українським інститутом керівних кадрів Міністерства освіти України. На створення спільного факультету менеджменту і бізнесу навчатимуться студенти з 7 новітніх спеціальностей управління. Мета нашої академії — формування цивілізованої управлінської еліти, здатної очолити і здійснити необхідні суспільству соціально-економічні реформи на основі суворого наукового знання і високого професіоналізму.

ПРИБОРКУВАЧ ЗЛА

Він не вважає себе магом, але деякі його закодовані пацієнти поздоровали не на жарт — стали мільярдами!

У приймальні чернігівського психотерапевта Сергія Васильовича Сороки кілька пацієнтів, які прийшли полікуватися від алкоголізму, того дня, як ми з ним зустрілися, отримали відмову. Я здивувався: адже клієнти просилися, готові були заплатити за позування шкідливої звички мало не по мільйону. «Що за диваки? — думав про медперсонал, який вів співбесіду з прибулими. — Це ж так і прогоріти можна. Адже лікування платне».

Асистент лікарки Олена Молочко пояснила: звичайно, можна було б гаятися за прибутками; проводити сеанси формально, та вони, як мовиться, дорожчають чисті фірми, своєю професійною репутацією. Психотерапевт С.Сорока дає 100-відсоткову гарантію позбавлення від алкогольної залежності. А для цього потрібно виконати ряд його умов. Насамперед не вживати десять днів до сеансу ніяких спиртних напоїв, навіть пива. Знижує ефект дію його методу напередодні кодування випалена цигарка, випити каву, а, каже, Чому? Людина повинна підготуватися до сеансу, стати такою, якою вона є в природі, очисненою від наркотичних «завб-приняд» цивілізації. Тоді з нею можна працювати. Так пояснили мені.

Вдруге подивувався вже безпосередньо на сеанс з членами сімей закодованих. Сергій Васильович вважає, що потрібно лікувати водночас і того, хто зловживає алкоголем, і його дружини, дітей. Адже близький хворого алкоголізм завжди страждають неврозами, розладами нервової системи тощо. Цей сеанс розпочався з досить несподіваного запитання до пацієнтів: чи знають вони заповіді Божі?

Хворі напружують пам'ять: — Шануй батька й матір свою.

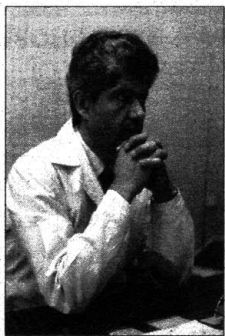
— Не вбивай.

— Не кради...

А пояснив пізніше лікар, він сам уже в зрілому віці прийшов до Бога і старается підштовхнути своїх клієнтів теж до Бога, до церкви. Психотерапевт переконує, що «без морального стеження, дотримання Божих заповідей люди на найбільш схильна до збочень, конфронтації з близькими, накопичення негативної енергії». А тому його лекції-бесіди перед сеансом — для пробудження віри і в себе, і в Бога, для очиснення засміченого душі.

Дні протилежного лікування він проводить раз-двічі на місяць.

— Я працюю чесно, — говорить психотерапевт, — віддаю хворим свою енергію, і мені

треба час для відновлення сил.

До свого методу — позбавлення алкогольної залежності шляхом подвійного кодування — Сорока як лікар-практик прийшов досить несподівано. Лікуючи після Київського медінституту хворих, він через певний час відкрив для себе одну банальну істину: першопричиною більшості психічних, нервових розладів, серцевих, шлункових і т.п. хвороб є... алкоголь. Біля батька-п'яниці ростуть збуджені, нервові діти. Сварки, конфлікти в сім'ї призводять до стресів, порушення обміну речовин в організмі, а отже, і до поганого функціонування найголовніших органів людини. Погані настрої, невдоволення, «чорні» думки теж не додають здоров'я.

У кінці 70-х років молодий лікар поступово почав учитися лікувати першопричину хвороб. Практикуючи у військово-госпіталі в Німеччині, познайомився в Лейпцігу з товаришем Європейського товариства наркологів Вайзе, який поділявся з колегою досвідом. Потім стажування у відомого Олександра Довженка, який винайшов метод антиалкогольного гіпнотичного кодування. Зацікавившись ним, Сергій Васильович продовжує науковий пошук у цьому напрямі. Нині ним практично вже завершено дослідження «Анти-алкогольне медикamentозно-стимулює стрес-блукання».

У чому новизна пошуку вченого-лікаря?

— Я увводжу у свідомість людини антиалкогольну програму, яка повністю змінює її ставлення до спиртного. У хворого з'являється два блоки захисту перед небезпечною для здоров'я звичкою, — зазначає лікар. — Передусім хворий одержує відразу до спиртного і ривки свідомості. Другий блок захисту — на рівні підсвідомості, інстинкту. Гіпнотичною дією я зміцнюю нервову систему підпочечного-потерлілого. Людина забуває про алкоголь, їй не потрібно вже стримувати себе, якщо бачить спиртне.

...У водія М. з Одеси почалися проблеми в сім'ї та на роботі, коли не міг відмовити

собі у задоволенні шодня випити. Скадали з дружиною. Потім відбрали права. Протверзіння на якийсь час — і знову безпам'ятство... Дружина привезла своє горе до С.Сороки. Недавно колишній пацієнт, якого лікар і не впізнав, сам приїхав до рятівника у Чернігів з солідною пропозицією: запропонував психотерапевтові вигідну роботу на власному... супертеплоході! Виявляється, після кодування М. став працювати у кооперативі, швидко зайняв у ньому місце лідера. Здоровий спосіб життя, природний розум допомогли йому чотири роки тому зупинити фірму, яка нині має 14 філій у кількох зарубіжних країнах. Сам М. тепер орудує мільярдами. Подібна доля і в пацієнта К. з Литви. За пропозицією останнього, лікар їздив до Прибалтики і проводив сеанси для співробітників фірм, бізнесменів. Здебільшого клієнти Сороки отримували надійний енергетичний заряд упевненості у своїх силах, стають життєстійкими, енергійними, бадьорішими. А тому й стійко втримують натиск нищівних випробувань.

Хворих алкоголізмом, на жаль, не меншає. У кожному районі Чернігівщини — 800—1000 уражених підступним захопленням людей. Не краща, очевидно, картина й в Україні. Цьому сприяє безбраття, постійні скорочення на підприємствах, життєві негаразди, незадовільна економічна ситуація в державі. Не всі можуть пережити себе на інший лад, психологічно підготуватися до нових змін. Тому, на думку С.Сороки, в Україні потрібно серйозним чином лікувати як економіку, так і її жертви. У його задумках цікава і благородна ідея — створити у Чернігові Храм здоров'я.

— Я категорично проти масових сеансів лікування, — викладає свою точку зору психотерапевт. — Все це естрада. Самореакція. А здоров'я людини потрібно повертати індивідуальним лікуванням. Ось для цього я й хотів би відкрити Храм здоров'я. У ньому людина зміцнювала б не тільки тіло, фізичний стан, а й дух. Якщо Храм запрацює, то в ньому поряд з лікарями буде обов'язково працювати священик. Повторюю: потрібні здоров'я без німечини духу, без віри, невпевненості.

Задум лікаря вже почав втілюватися в життя. На березі Стрижня вирости стіни лікувального закладу. Але економічні негаразди добряче підкосили спонсорів, вони відмовились завершувати розпочату справу, яка явно не принесє солідних дивідендів...

Та Сергій Васильович вірить, що все-таки нинішні економічні проблеми колись та скінчаться, і Храм здоров'я запрацює для людей.

Сергій ПAVЛЕНКО.

Р.С. Для бізнесмена, який згодні допомогти добувати Храм здоров'я, повідомляємо телефон у Чернігові: 3-03-99, з 15 00 до 17 00.

Точка зору

ДОРОГА Й ДОВКОЛА НЕЇ

Дорожню міліцію створили, але не все продумали до кінця

Ось уже рік, як в Україні діють відділи дорожньої міліції на автомагістралях. У нашій області таких відділів сім, в тому числі і Березанський.

Основне завдання дорожньої міліції — забезпечення особистої безпеки учасників дорожнього руху, охорона громадського порядку на закріплених автомагістралях, запобігання правопорушенням і перепинення їх, безпека дорожнього руху. Одне слово, на відділі дорожньої міліції, на відміну від ДАІ, лягли всі функції райвідділів. Є у нас і карний розшук, служба боротьби з економічною злочинністю, є своє дізнання. Тобто дорожня міліція — повноцінний самостійний орган внутрішніх справ. За аналогією з транспортною міліцією. Багато було б передбачити у відділі дорожньої міліції ще й слідство.

Але ми підпорядковані... управлінню ДАІ, чия головне завдання — забезпечення безпеки дорожнього руху. У нас же профіль роботи значно ширший. Тож доцільно було б підпорядкувати відділи дорожньої міліції безпосередньо ГВБС чи організувати окреме управління дорожньої міліції. Від такого розмежування виграли б і служба ДАІ, і ми.

Мабуть, через невизначеність статусу дорожньої міліції немає у нас належного забезпечення спецтехнікою — машинами для буксирування, завантаження і розвантаження пошкодженого автотранспорту, машинами наркологічної служби, зброєю тощо. А тим часом є наказ міністра № 488 за 1993 рік, де написано про забезпечення відділів дорожньої міліції автомобілями з розрахунку одна машина на чотирьох атестованих працівників. Від такої недоукладованості дорожня міліція тільки втрачає. А у підсумку втрачають прості громадяни.

Необхідно вирішити питання про надання начальникові відділу дорожньої міліції права застосовувати заходи адміністративного впли-

ву за порушення правил дорожнього руху за місцем скоєння правопорушення. Якщо порушник правил дорожнього руху був у нетверезому стані, всі матеріали треба передавати до територіальних райвідділів внутрішніх справ. Це зайва тяганина, втрата часу.

Враховуючи специфіку роботи наших працівників — віддаленість від місця проживання, від розташування відділу, праця у дощ і спеку, — варто було б подумати про збільшення відпустки працівникам дорожньої міліції. Це суттєво вплинуло б на приплив кадрів у нашу лаву.

Сподіваюсь, що на наступній сесії Верховної Ради законодавчо вже буде закріплено статус дорожньої міліції.

Василь ОНОПРИЄНКО,
начальник Березанського відділу дорожньої міліції, полковник міліції.

Київська область.

Юридична консультація

Обхідний листок. Чи має він юридичну силу?

Я звільнилася з підприємства, але мені не виплатили суми, які належали від підприємства при звільненні, мотивуючи тим, що я не здала до бухгалтерії обхідний листок. Чи відповідають ці вимоги чинному законодавству?

Т. Ковальчук, Луцьк

У разі звільнення працівника власник або уповноважений ним орган зобов'язаний у день звільнення видати працівникові належним чином оформлену трудову книжку (ст. 47 КЗпП України) та виплатити всі суми, які належать йому від підприємства (ст. 116). Коли виникає спір про розмір сум, які належать працівнику при звільненні, власник зобов'язаний виплатити неопорочану суму (ч. 2 ст. 116).

У разі невикплати звільненому працівникові сум у встановлені строки з вини власника, підприємство повинно виплатити йому середній зарплаток за весь період затримки до дня фактичного розрахунку. Якщо звільнений працівник до отримання остаточного розрахунку стане на іншу роботу, то розмір зазначеної компенсації зменшуватиметься на суму зарплатної плати, одержаної за новим місцем

роботи. Ставити в залежність розрахунок з працівником від здавання матеріальних цінностей або оформлення обхідного листа не правомірно, оскільки законом передбачений інший порядок вирішення цих питань. Якщо працівник не здає або загубив матеріальні цінності, то підприємство, зі свого боку, набуває права звертатися до суду з позовом про відшкодування заповняної шкоди (п. 4 ст. 232). Вона відшкодується в повному обсязі (ст. 440 Цивільного кодексу України), судові витрати також лягають на винну сторону (ч. 2 ст. 75-76 ЦПК України).

У свою чергу працівник, право якого порушено, має можливість звернутися з відповідною заявою для вирішення питання про виплату належних йому сум у комісію з трудових спорів, створену на підприємстві, установі, в організації (якщо така комісія не створена, то безпосередньо до суду). Таку заяву слід подати протягом трьох місяців з дня, коли працівник дізнався або повинен був дізнатися про порушення своїх прав.

Володимир СНІТКО

Унікальне видання

Нещодавно у Полтаві побачило світ дослідження відомого в Україні та закордоном археолога, знавця минулих часів професора Петра Курієного «Історія археологічного знання про Україну». Це друге репринтне видання книги, випущеної незначним тиражем у Мюнхені Українським військовим університетом 1970 року як посібник для студентів. Перевидання здійснене з нагоди 100-річчя з дня народження вченого Центром охорони та досліджень пам'яток археології обласного управління культури за спонсорської участю відомого полтавського

мистецтвознавця Віталія Ханка та новосахарського краєзнавця Івана Божука.

Дослідження, що факсимільно відтворює машинопис автора, охоплює період від первопитоків української археології, від серця глибин віків, і до кінця 30-х років. Значна частина роботи безпосередньо стосується території історичної України і Полтавщини, зокрема її найдавнішого минулого, отож буде цікава для широкого читачького загалу.

Григорій ГРИНЬ.

Полтавська область.

СТРАХОВОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО «САЛАМАНДРА»: ВЗЯТЫ НОВЫЕ ВЫСОТЫ! (итоги работы в 1 полугодии 1994 года)

**РЕЗЕРВНЫЙ ФОНД ЗА ПОЛУГОДИЕ ВОЗРОС БОЛЕЕ
ЧЕМ В 10 РАЗ И ДОСТИГ 400 МРД. КРБ.**

**СВОДНЫЙ БАЛАНС САО «САЛАМАНДРА»
(НА 1.07.1994 Г. В МЛН. КРБ.)**

АКТИВ		на начало 1994 г.	на 1.07 1994 г.
I. Основные средства и другие внеоборотные активы		10572	54847
II. Запасы и резервы		659	4949
III. Денежные средства, расчеты и активы		37760	450753
БАЛАНС		48991	510549
ПАССИВ			
I. Источники собственных и приравненных к ним средств (в том числе резервы будущих затрат и платежей)		37990	429742
II. Долгосрочные пассивы		—	395258
III. Расчеты и другие пассивы		11001	80807
БАЛАНС		48991	510549

ПРИНЦИПЫ РАЗВИТИЯ САО «САЛАМАНДРА»:

ДИНАМИЗМ — САО «САЛАМАНДРА» уверенно вошло в число лидеров страхового бизнеса в Украине. Активно работают все 55 филиалов и более 600 представительств.

Баланс САО «САЛАМАНДРА» увеличился за полугодие более чем в 10 раз и превысил 510 млрд. крб.

НАДЕЖНОСТЬ — Резервный фонд за полугодие возрос более чем в 10 раз и достиг 400 млрд. крб.

Объем страховой ответственности возрос до 2 триллионов карбованцев. За полугодие выплачено 167,5 млрд. крб. страхового возмещения.

САО «САЛАМАНДРА» опирается на сеть собственных банков и доверительных обществ, вкладывая средства в производство, строительство, сельскохозяйственное и недвижимое.

СЛУЖЕНИЕ ЛЮДЯМ — Хотя среди страхователей САО «САЛАМАНДРА» такие гиганты индустрии как Днепродзержинский металлургический и Краснопереконский анилиново-содовый комбинаты, Луганское ПАО «Химавтоматика», Харьковский тракторный завод и другие, главное внимание САО «САЛАМАНДРА» уделяет страховой защите жизни, здоровья, имущества и интересов граждан Украины.

Число страхователей САО «САЛАМАНДРА» превысило 300 тысяч человек. Наибольшей популярностью пользуются договоры медицинского страхования жизни и здоровья, страхование детей и подростков, дополнительных пенсий, медицинского и ритуального страхования.

Более миллиона карбованцев направлено на оплату обучения талантливой молодежи, помощь инвалидам и престарелым, поддержку творческих и спортивных коллективов.

На ринку цінних паперів

Багато слів було сказано про фондовий ринок України. Був глибокий причинно-наслідковий аналіз учених; був прагматизм виробників, була і просто обивательська демагогія, та головне — певний песимізм у всіх висловлюваннях і висновках. Та невже у нас усе так погано? Невже немає жодних досягнень, які могли б повною мірою змінити життя людей, а, отже, й самий стан економіки країни на краще? Ми думаємо, що в, тільки треба навчитися бачити, не перебільшуючи і не применшуючи їхньої значимості.

Одним із таких досягнень, що надає певного оптимізму, є утворення фінансового сектора — ринку цінних паперів в Україні. С цінні папери, є ті, хто їх випускає, є ті, хто їх купує. При цьому цінні папери мають порівняно з іншими інвестиційними товарами, одну незаперечну перевагу: високу ліквідність, здатність швидко і безперешкодно обмінюватися на гроші.

Спробуємо пояснити, які поліпшення, зміни та перспективи очікує становлення фондового ринку України для окремих громадян. Тимчасово ніякі грошові кошти, що з'являються в окремих громадян та компаній, за умов інфляції потребують захисту. Крім того, будь-яка грошова сума, що вилітає з процесу обігу, за логікою підприємця, має бути негайно вкладена в нове діло, давати прибуток. І якщо часом обиватель прагне примножити багатство шляхом обмеження витрат і накопичення грошей у «пачосі», то підприємливі людина, пускаючи гроші в обіг, розширює можливості для наступного накопичення і споживання водночас.

Однак, виникає слушне запитання: як грамотно і з максимальною віддачею розмістити обмежені грошові кошти. Кому довірити право розпоряджатися ними. Перше, що спадає на думку — вкласти кошти в акції компаній, у яких справи йдуть добре.

Якими правилами при цьому слід керуватися? Зробимо застереження: аналіз ринку вітчизняних цінних паперів уявляється нам сьогодні справою вельми важкою, з огляду на край обмежені й недостовірні дані про компанії-емітенти. Зупинімося на одній з них і спробуємо проаналізувати.

сти всебічний аналіз роботи на ринку цінних паперів.

Пропонуємо вам увазі дані дослідження щодо акціонерного товариства «Слід», яке знають не лише в Україні, а й у близькому зарубіжжі. На наш погляд, своє місце на фондовому ринку України АТ «Слід» посіло впевнено і надовго. Серед основних напрямів діяльності товариства слід відзначити такі, як операції на валютному і фондовому ринку; торгівля товарами народного споживання і нерухомістю; капітальне будівництво і виробництво будівельних матеріалів; виробництво і переробка сільгосппродукції; випуск медичних препаратів; вироблення перспективних технологій, а також зовнішньоекономічна діяльність за всіма основними напрямками. АТ «Слід» проводить другу емісію обсягом 250 мільярдів карбованців, яка є безпрецедентною для акціонерного товариства такого типу. Кампанія з розміщення акцій, що її проводить АТ «Слід» з одержанням максимального прибутку для акціонерів, стала, на суд, здійсненням вельми цікавого фінансового схеми на українському ринку цінних паперів.

Спробуємо поглянути на явище з двох боків. З точки зору обивателя, тобто начебто зовні, оцінює, наскільки справді вигідно для простих громадян придбання акцій АТ «Слід» за певний період. Потім «зсередини» розглянемо в цілому перспективи проведення фінансових операцій АТ «Слід».

Чи вигідно купувати акції? Так, вигідно. Пояснимо свою точку зору на даних і цифрах. По-перше, курс акцій АТ «Слід» змінюється послідовно, спостерігається певна динаміка зміни котировань акцій і послідовне зростання курсової вартості, що вказує на стійкий характер акцій. Оскільки, чим плавніше змінюється котировань, тим вища стійкість акції. Важливість цього показника очевидна: якщо курс будь-якої акції має тенденцію зростати або, що ще цікавіше, падати, або хоча б несподівано міняти тенденцію, то у планування операцій на ринковій приватності додаткова невизначеність. Курсова ж вартість акцій АТ «Слід» зростає послідовно і планомірно.

По-друге, проблема підтримання прибутковості тісно пов'язана із завданням обчислення оптимальної різниці між курсами купівлі і продажу акцій (маржі): чим більша маржа, тим більший курс акцій і навпаки. На сьогоднішній день різниця курсів купівлі і продажу виїхала на стійкий рівень від 10 — 20 %.

У цілому зростання курсу акцій становило понад 200 %. Отже, за період з 16.03.94 по 31.05.94 власник акції, який купив її з метою перепродажу та гри на різниці курсів, за два місяці заробив 120 %, при цьому курс долара зріс лише на 15 %.

Крім того, АТ «Слід» не зацікавлене у короткострокових вкладах заради гри на курсовій вартості, в заохоченні у вкладників спекулятивних настроїв типу «купи сьогодні і продай через тиждень», а зацікавлене в залученні грошових коштів населення в обмін на акції під конкретні заплановані фінансові результати комерційної діяльності акціонерного товариства, а, отже, одержання більш високого прибутку для своїх акціонерів.

Для успішного проведення подібних фінансових операцій АТ «Слід» створило необхідну розгалужену інфраструктуру торгівлі акціями — понад 30 регіональних представництв в Україні та за її межами. Провідні спеціалісти-експерти акціонерного товариства постійно проводять попереднє планування фінансових операцій і наступний постійний облік, з метою котирування таких показників, як курсова різниця, приріст показників, поточна прибутковість тощо.

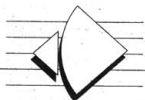
В цілому виконується досить важливе завдання при плануванні фінансових операцій — обчислення курсової динаміки акцій. Іншаке кажучи, проводиться регулярну обчислення величини приросту курсу акцій для підтримання визначеної прибутковості від купівлі-продажу, а, отже, одержання гарантованого відсотка прибутку.

Хоч би як там було, купівля акцій АТ «Слід» протягом березня—червня, без сумніву, була однією з найвигідніших засобів вкладень. Думаємо, власники акцій, нехай навіть за таких коротких строків проведення емісії АТ «Слід», як чотири місяці, змогли переконалися в цьому самі.

Ірина АНТОНЕЦЬ.

ПІВДЕНКОМ БАНК

Баланс банка (млн. грн.) по состоянию на 1 июля 1994 года

АКТИВ	
Касса	1,830
Корреспондентский счет в НБУ	49,617
Корреспондентские счета в в зарубежных банках	665
Дебиторы банка	8,616
Кредиты, выданные банком	59,462
Кредиты, выданные другим банкам	11,000
Средства, вложенные в совместную деятельность	400
Основные средства	3,161
Валютные средства (касса)	57
Расходы	0
Прочие активы	5,869
Средства отвлеченные за счет прибыли	11,747
Итого	152,424
ПАССИВ	
Уставный фонд	5,050
Резервный фонд	390
Другие фонды	8,738
Корреспондентские счета других банков	12,400
Текущие счета клиентов в валюте	614
Расчетные и другие счета клиентов	70,621
Депозитные счета клиентов	18,232
Вклады граждан	10,407
Кредиты, полученные в других банках	11,606
Прочие кредиторы	336
Доходы	0
Прибыль	10,639

Bekanntmachung
für Deutsche zur Wahl zum Deutschen Bundestag

Am 16. Oktober 1994 findet die Wahl zum Deutschen Bundestag statt.

Deutsche, die außerhalb der Bundesrepublik Deutschland leben und hier keine Wohnung mehr innehaben, können bei Vorliegen der sonstigen wahlrechtlichen Voraussetzungen an der Wahl teilnehmen.

Für ihre Wahlteilnahme ist u.a. Voraussetzung, daß sie:

1. nach dem 23. Mai 1949 und vor ihrem Fortzug aus der Bundesrepublik Deutschland *) mindestens 3 Monate ununterbrochen in der Bundesrepublik Deutschland *) gewohnt oder sich dort sonst gewöhnlich aufgehalten haben;
2. a) in Gebieten der übrigen Mitgliedsstaaten des Europarates leben oder
b) in anderen Gebieten leben und am Wahltag sei ihrem Fortzug aus der Bundesrepublik Deutschland *) nicht mehr als zehn Jahre verstrichen sind;
3. in ein Wählerverzeichnis in der Bundesrepublik Deutschland eingetragen sind. Diese Eintragung erfolgt nur auf Antrag. Der Antrag ist auf einem Formblatt zu stellen; er soll bald nach dieser Bekanntmachung abgesandt werden. Einen Antrag, der erst am 25.09.1994 oder später bei der zuständigen Gemeindebehörde eingeht, kann nicht mehr antworten werden (§ 18 Abs. 1 der Bundeswahlordnung).

Antragsvordrucke (Formblätter) sowie informierende Merkblätter können
- von den diplomatischen und konsularischen Vertretungen der Bundesrepublik Deutschland
- vom Bundeswahlleiter, Statistisches Bundesamt, D-65180 Wiesbaden,
- von den Kreiswahlleitern in der Bundesrepublik Deutschland
angefordert werden.

Weitere Auskünfte erteilt die

Botschaft der Bundesrepublik Deutschland Kiew
ul. Tschikalowa 84
252054 Kiew
Tel: 216-87-94, 216-78-54

Dienststunden:
Montag - Donnerstag
8.00 - 13.00 Uhr
14.00 - 17.00 Uhr
Freitag
8.00 - 13.00 Uhr
14.00 - 15.30 Uhr

Kiew, den 26. Juli 1994

*) Zu berücksichtigen ist auch eine frühere Wohnung oder ein früherer Aufenthalt in dem in Artikel 3 des Einigungsvertrages genannten Gebiet (Brandenburg, Mecklenburg-Vorpommern, Sachsen, Sachsen-Anhalt und Thüringen zuzüglich des Gebiets des früheren Berlin(Ost))

Вперше в Україні

З 16 по 30 жовтня 1994 р.

Міжнародний фонд «Відродження» проводить благодійну інтенсивну програму для викладачів економіки і фінансів та банківських працівників

«Міжнародний бухгалтерський облік та аудит»

Програма дасть змогу підвищити кваліфікацію з міжнародного бухгалтерського обліку (фінансовий та управлінський облік, фінанси корпорацій, аудит), оволодіти прийомими його застосування в різних галузях промисловості та сільського господарства.

Для участі у конкурсі необхідно подати до 10 вересня 1994 р. анкету-заяву за адресою:

254053, Київ-53, вул. Артема, 26-В, к. 13, тел.: 216-45-78, 216-48-55.

Реализуем со склада в Луганске и по контрактам

МЕДИКАМЕНТЫ	АВТО- И ЭЛЕКТРО- ПОГРУЗЧИКИ
♦ Ибупрофен	♦ электротельферы
♦ Кардовин	♦ платформенные тележки
♦ Тинидазол	Любые запчасти
♦ Метронидазол	♦ аккумуляторы,
♦ Дексаметазон	♦ шины,
и др.	♦ двигатели и т.п.

Телефоны в Луганске (0642)
54-15-90, 54-22-82, 54-95-80. Факс: 54-73-02.
54-00-71, 54-70-72, 54-90-39, 54-01-02.

Литовская фирма ищет постоянных поставщиков сухого молока и цветных металлов. Посредников просим не обращаться.
Литва, Каунас, тел. (8-0127) 702667, тел./факс (8-0127) 771720.

Изготовим и реализуем
полиэтиленовые
ПАКЕТЫ, ПЛЕНКУ
любых размеров
ТРУБЫ
полиэтиленовые.
Приобретем
гранулятор, дробилку,
экструдер.

Тел. в Луганске:
(0642) 54-15-90,
54-41-09, 54-40-51.
Факс: 54-73-02.

Концерт
«Укрпроминвест»
реализует со
склада в г. Киеве:

АРАХИС,
КАКАО-ПОРОШОК,
ИЗЮМ,
ВАНИЛИН

Тел. (044)
264-94-34,
264-94-42.

Организация купит
большие партии
гороха, риса,
горчицы, тыквы.
Возможна оплата в
валюте.
Телефоны
в Одессе: (0482)
65-42-66, 69-47-86,
65-30-37.

Борис САВЛОХОВ:

«Про українських борців гомонітиме й Атланта»...

Ми вже повідомляли про блискучий виступ молодіжної збірної України з вільної боротьби на першості Європи в Фінляндії. В її колекції найбільша кількість золотих медалей. Їх виграли: Ельбурс Тедева (62 кг, Київська область), Ельдар Асанов (82 кг, Херсон), Едуард Тогаев (106 кг, Київська область). Срібні медалі виграли — Орест Скобельський (68, Львів), Сергій Прядун (130 кг, Київська область). Нарешті, бронзові відзнаки — у Віктора Лізея з Києва (48 кг) і Андзора Темботова (74 кг, Херсон). Переможці та призери представляли клуби: «Чемпіон», В.Синявського та «Відсіч». Готували їх тренери Руслан Савлохов, Ю.Кіранов, М.Шахов, Ю.Бураков, О.Володітін, Б.Сванов, О.Нам, І.Кулішов, В.Матищенко. А найбільший внесок у цей успіх зробив заслужений тренер країни, президент Асоціації боротьби України Борис Савлохов. З ним і мав розмову Ваш кореспондент.

— Чи розраховували на три золоті медалі?

— У мене, не повірте, ще перед поїздкою до країни Суомі було відчуття, що саме таку кількість найвищих нагород привезуть в Україну наші чудові хлопці.

— Але, Борисе Савлохове, ви казали журналістам, що був шанс завоювати ще більше «золота»...

— Своїх слів назад не забираю. Переконали, що Анзор Темботов і Сергій Прядун мали стати чемпіонами, якби до українських атлетів були справедливіші арбітри. Зокрема, вважаю, що Прядун виграє у російського суперника, який важчий на 30 кілограмів. Але суддя помилково дав Сергієві за двобальний прийом лише один. Ми подали офіційний протест, заплатили 400 американських доларів. Однак на той час на турнірі не було потрібної кількості офіційних осіб, які могли б розв'язати суперечку. Отож, наше питання перенесено до Стамбула, де незабаром відбудеться дорослий чемпіонат світу. Звісно, сподіваємося, що справедливість неодмінно візьме гору.

— Якщо мова зайшла про чемпіонат світу в Туреччині, то кому з фінішного молодіжного складу «світить» місце в національній збірній нашої країни?

— Гадаю, що всі шанси має найкращий борець молодіжного чемпіонату Ельбурс Тедева. Помітно прогресує Ельдар Асанов. Він, до речі, свого часу вигравав юнацький чемпіонат континенту, торік став чемпіоном світу серед молоді, а тепер завоював «золото» в Фінляндії. Не заперечуватиму, якщо Ельдар замаянчить на найвищу нагороду і в Туреччині. Вони і решта борців з фінішного складу через два роки стануть справжніми чоловіками і, ось побачите, ще нагадають про себе в олімпійській Атланті. Про українських борців там ще почувать...

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Сенсація чемпіонату

З офіцерів — у бомбардири

Йому незабаром виповниться 23 роки. І, як кажуть, все футбольне життя у нього попереду. Сергій Нагорняк — це головна сенсація міжнародного чемпіонату, який на старті турніру забив сім м'ячів і очолив список бомбардирів, — коринній вінчанин. І лише чотири роки навчався в училищі в Полтаві, де отримав вищу освіту — військову та цивільну. Але не витримав душі без улюбленого футболу, тому з офіцерів він подався в ... бомбардири. Торік повернувся до рідного міста і почав виступати в «Ниві», яка грала тоді в першій лізі. Нагорняк чимось особливим, кажуть, не відзначався. Але тільки почався нішній турнір — як у футболіста мов крила вирости.

— Що ж сталося? — запитує Сергій перед матчем вінчанин з киянами.

— Так одразу й не відповісти. Можливо, така дика зірка спалахнула. Однак, якщо серйозно, то моя результативна гра — і везіння, і хороша спортивна форма. А відтак став рішучим, упевненим.

— Фактично відзначають, що Нагорняк витривалий, швидкий, вмє боротися за м'яч, має потужний

удар і відчуття голевої позиції. Цей кремезний стрункий блондин, як розповідає начальник команди Ігор Гатаулін, справжній фанат футболу, споранку встает о шостій і робить інтенсивну зарядку. Але продовжимо розмову з Сергієм.

— Мені легше грати й тому, що маю два найкращіх друзів — хильниць — дружину Світлану та донечку Сільну, який два з половиною роки.

— Мабути, тебе вже помітили в іменитих клубах...

— Кілька пропозицій було. Але Вініцію залишати не збираюся.

— Напевно, «Нива» умови для тебе створила казкові?

— Керівництво клубу обіцяє вирішити всі побутові проблеми. Дуже приємно, що ми одразу знайшли спільну мову з новим головним тренером Олександром Бобориком.

— І останнє запитання: про збірну мірлет?

— Ще б пак! Дуже старатимусь, але головне слово за тренером...

Матч «Динамо» з вінницькою «Нивою» спостерігав разом із

Олегом Базилевичем та Володимиром Мунтяном. Ім, мені здається, Нагорняк сподобався.

Віктор ГЕНЧУК.
На знімку: Сергій Нагорняк.

Фото Миколи БОЧКА.

Із суддівських протоколів

Футбол. Чемпіонат країни. Вища ліга. Шостий тур. Карпати — Верес. 0:1. 2000. Палинич, 75 (0:1). Зоря-МАЛС — Темп. 2:0. 4500. Коробченко, 50 (1:0). Паххверія, 71 (2:0). Металург — Волинь. 1:0. 3500. Саврич, 78 (1:0). Динамо — Нива (Вінниця). 2:1. 3500. Ребров, 48 (1:0). Гайдаржі, 73, з пенальті (1:1). Михайленко, 84 (2:1). Вилучені з поля вінчанин — Солов'єнко та Зусько. Дніпро — Нива (Тернопіль). 3:2. 3500. Тутиченко, 10 (0:1). Максимов, 11 (1:1). Подулін, 15 (2:1). Рудницький, 63 (2:2). Бєжанар, 66, з пенальті (3:2). Чорноморець — Кремень. 3:0. 2300. Гусейнов, 37 (1:0). Телесенко, 60, з пенальті (2:0). Романчук, 86 (3:0). Таврія — Евіс. 3:1. 800. Головок,

14 (1:0). Гайдаш, 55 (2:0). Антохін, 77 (3:0). Андрейко, 85 (3:1). Шахтар — Торпедо. 4:0. 5000. Кривенцов, 10 (1:0). Попов, 66 (2:0). Петров, 70 (3:0). Ателькін, 72 (4:0). Прикарпаття — Крибас. 0:1. 7500. Лютий (1:0).

Шахтар — 16 очок, Динамо — 13 (гра в запасі), Дніпро — 13, Таврія — 12, Верес — 11, Чорноморець — 10, Нива Ви, Зоря-МАЛС — по 9, Металург — 7, Волинь, Торпедо, Евіс, Нива Тр, Темп — по 6, Крибас, Прикарпаття, Карпати — по 5, Кремень — 4.

Лідер серед бомбардирів — Сергій Нагорняк (Нива, Вінниця) — 7 м'ячів.

Уперше в столиці

відбудеться чемпіонат країни з тенісу. Національна федерація, яку очолює Герман Бєнямінов, вирішила влаштувати цей турнір на новому рівні: і матеріально, і організаційно. Для здійснення цих намірів створено оргкомітет, який очолив мер Києва Леонід Косаківський.

Оголошено й призовий фонд — п'ять тисяч доларів. Генеральний спонсор чемпіонату — UTEL (Український телекомунікації).

Усі події відбуватимуться на kortах «Наука», які мають досвід проведення змагань найвищого рангу, зокрема, Кубка Дєвіса. 20—22 серпня — кваліфікаційний турнір. Основні змагання стартуватимуть 23 серпня. А фінали найкращих ракетки України зіграють 27 (парні) і 28 серпня (одиночки).

І це про одне. Нині ведеться організаційна робота зі створення фонду будівництва Національного тенісного центру в Києві. Це

дасть можливість акумулювати кошти і в короткі строки збудувати в столиці держави тенісний стадіон, який відповідал би світовим стандартам.

А стосовно чемпіонату України, то робиться все, щоб він став справжнім святом тенісу. Під час змагань на kortах ІСК «Наука» буде розгорнуто торгівлю спортивними товарами, кондитерськими виробами, прохолодними напоями. Організатори сподіваються, що порожніх місць на трибунах не буде.

Петро СТАНКЕВИЧ.

Запасные части
Новое поступление:
4-х тактный
одноцилиндровый двигатель
УМЗ-56

И как прежде более 200 наименований
запасных частей к автомобилям
ЗИЛ, ГАЗ, Москвич

От зеркала до двигателя со склада в Киеве!!!

тел. 8-044-264-95-39, 264-74-70
факс 264-24-05

Запитуйте — відповідаємо

Порівняні до учасників війни

Які пільги надаються тим, хто під час війни залишився сиротою чи напівсиротою? У мене, приміром, німі розстріляли матір за зв'язок з партизанами. Сама ж я самотня.

Київ.

Г. СУЛИМ.

За роз'ясненням ми звернулися до Міністерства соціального захисту населення України. Ось що нам відповіли.

Згідно із Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», до сімей загиблих військомослужбовців і партизанів належать діти, які не мають своїх родин (не були одружені).

Г. Сулим підпадає під цю категорію осіб, бо вона не була у шлюбі і втратила під час війни матір, ставши сиротою. Звичайно, все це треба документально підтвердити.

Такі особи порівнюються до учасників війни і користуються відповідними пільгами. Вони, зокрема, мають право на безплатне одержання ліків за рецептом лікаря, безплатне першочергове зубопротезування (крім протезування з дорожочинних матеріалів), безплатне забезпечення санаторно-курортними путівками (раз на два роки), 50-відсоткову знижку в оплаті житлоплати та комунальних послуг тощо.

ГОЛОС України

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252047, Київ-17,
вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить
з 1 січня 1991 року.

Перший заст. головного редактора А.ГОРЛОВ.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о.заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, С. ПРАВДЕНКО (головний редактор), Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДІЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції:
252047, Київ-47,
вул. Нестерова, 4.

• ТЕЛЕФОН: для довідок — 441-88-23;
• телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
• Рукописи не повертаємо.
• Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідчення про реструктуризацію періодичного друкованого видання —
КП № 1 від 18.09.1990 р.

• За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодатель.
• Редакція не замикає поділля позицію авторів публікацій.
• За точність виснаження фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень.
(крім неділі й понеділка)
українською і російською мовами.
Відбито 60755.
Тираж 380290

Комітет друку «Голосу України»
252047, Київ-47,
проспект Перемоги, 58.
1 2 3 4 5 6 7 8 9
Зам. 0311156.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».